

**PLA DE
CONVIVÈNCIA**

IES La Sénia

Paiporta

2019-2020

ÍNDEX

- 1. EL CENTRE DOCENT, CARACTERÍSTIQUES I ENTORN**
 - 1.1. Característiques del centre.**
 - 1.2. Situació actual de la convivència.**
 - 1.3. Respostes del centre a estes situacions.**
 - 1.4. Relació amb les famílies i la comunitat.**

- 2. OBJECTIUS I ACTITUDS A ACONSEGUIR AMB EL PLA**
 - 2.1. Objectius**
 - 2.2. Actituds**

- 3. ANÀLISI DELS ESPAIS DE CONVIVÈNCIA EN EL CENTRE.**
 - 3.1 Esplai**
 - 3.2 Corredors**
 - 3.3 Aules**
 - 3.4 Hora d'entrada**
 - 3.5 Hora d'eixida**

- 4. ACTIVITATS PER A MILLORAR LA CONVIVÈNCIA AL CENTRE**
 - 4.1. Experiències de convivència a realitzar en el centre.**
 - 4.2. Necessitats de formació.**
 - 4.3. Mesures prioritàries de Convivència a contemplar en les respectives Programacions Didàctiques del Professorat**

- 5. PROCEDIMENTS D'ACTUACIÓ**
 - 5.1 .Procediments generals**
 - 5.2. Procediments específics**
 - 5.2.1. Les mesures a adoptar.**
 - 5.2.2. Expedient disciplinari.**
 - 5.2.3. Expulsions**

- 6. DERIVACIÓ A SERVEIS SOCIALS DE L'AJUNTAMENT. INTERVENCIÓ DE SERVEIS SOCIALS**

- 7. FALTES D'ASSISTÈNCIA**
 - 7,1 Puntualitat**
 - 7.2 Absències**

- 8. BULLYING**
 - 8.1. ACTUACIONS IMMEDIATES**
 - 8.2. ACTUACIONS POSTERiors**

- 8.2.1. Intervenció amb la víctima**
- 8.2.2. Intervenció amb l'agressor**
- 8.2.3. Intervenció amb els espectadors**
- 8.2.4. Intervenció amb el grup de classe**
- 8.2.5. Intervenció amb les famílies**
- 8.2.6. Intervenció de noves agressions**
- 8.2.7. Seguiment**

9. CONSTÀNCIA ESCRITA

10. COMISSIÓ DE CONVIVÈNCIA

11. MECANISMES DE DIFUSIÓ, SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLA

12. PROTOCOL D'ACOMPANYAMENT PER A GARANTIR EL DRET A LA IDENTITAT DE GÈNERE, L'EXPRESSIÓ DE GÈNERE I LA INTERSEXUALITAT

13. DOCUMENTS

- 13.1. Activitats formatives per als grups d'alumnat de l'IES**
- 13.2. Mesures de convivència a contemplar en les respectives programacions didàctiques del professorat**

14. ANNEXES. PROCEDIMENTS D'INTERVENCIÓ DAVANT DE SUPÒSITS DE VIOLÈNCIA ESCOLAR

- Annexe 1. Assetjament escolar i ciberassetjament**
- Annexe 2. Conductes que alteren la convivència de forma greu i recurrent: insults, amenaces, agressions, baralles o vandalisme**
- Annexe 3. Maltractament infantil**
- Annexe 4. Violència de gènere**
- Annexe 5. Agressions al professorat o al personal d'administració i servicis**
- Annexe 6. Consideracions específiques davant de qualsevol de les situacions plantejades en els annexos, si es produïxen fora del centre**

1. EL CENTRE DOCENT, CARACTERÍSTIQUES I ENTORN

1.1. Característiques del centre

L'IES La Sénia és el tercer centre docent de secundària de la localitat de Paiporta, junt a l'IES Andreu Alfaro i un col·legi concertat amb una unitat d'ESO. No obstant, és un centre gran amb ESO, Batxillerat i Formació Professional amb FP Bàsica i Cicles Formatius de Grau Mitjà i Superior. Açò fa que siga un centre amb alumnat entre els 12 anys i adults el que condiciona un alumnat amb una gran diversitat d'interessos i característiques. El Centre té una antiguitat de 35 anys i es va crear com a Centre de Formació Professional, amb la qual cosa les instal·lacions no són les més idònies per al desenvolupament de l'ESO, perquè a més de la seua reconversió es dona la circumstància que, per a posar el primer cicle de Secundària, es va incorporar. A açò se li afegí l'existència de doble torn: de matins per a l'alumnat de l'ESO, Batxillerat, FP Bàsica i Cicle Formatiu de Grau Mitjà d'Informàtica i vespertí per a Cicles Formatius de Grau Mitjà i Superior de la família administrativa i Cicles Formatius de Grau Superior de la família informàtica .

És un centre amb 75 professores i professors, només dos conserges, a totes llums insuficient en nombre, i al voltant de 720 alumnes. Comptem amb Departament d'Orientació format per dos orientadores i un professor de Pedagogia Terapèutica que atén alumnat amb necessitats educatives especials. Tot i que les instal·lacions no són les adequades per al foment de l'estudi i de la convivència, per la seua vetustat, incomoditat i falta d'espais.

1.2. Situació actual de la convivència

L'enfocament de la convivència en el centre té una visió constructiva i positiva, per la qual cosa les actuacions van encaminades al desenvolupament de comportaments adequats per a conèixer millor i resoldre conflictes, a través de la participació, bones vies de comunicació i la prevenció de problemes de conducta. Per a això s'han elaborat unes regles de bona convivència i una normativa, que han de regular el funcionament del centre.

En l'actualitat el clima de convivència en el centre és bo. No s'observen seriosos

problemes. Apareixent de tant en tant, principalment en els primers cursos de l'ESO, algun conflicte esporàdic, que es resol fonamentalment amb el diàleg i amb alguna mesura disciplinària de caràcter menor (quedar-se sense pati, acudir alguna vesprada, etc). En algun cas ha de prendre's alguna mesura més severa. Esta conflictivitat va desapareixent en les etapes posteriors del centre (Batxillerat i Cicles Formatius).

1.3. Respostes del centre a aquestes situacions

La resposta educativa de l'equip directiu i el professorat en el centre és la de promoure l'actitud de participació de l'alumnat a través de les vies que ofereix el Reglament de Règim Interior, el diàleg, respecte i comunicació per a solucionar qualsevol conflicte i la necessitat potenciar la millora de la convivència a través de l'adquisició d'habilitats d'enfrontament als conflictes.

Encara que els problemes de convivència no són abundants, si és veritat que l'obligatorietat de l'Etapa educativa de l'ESO en el centre que comprèn dels 12 als 16 anys comporta, junt amb altres aspectes, la presència en les aules d'un sector d'alumnes que no encaixa bé amb les actuals propostes educatives, generant a vegades una certa conflictivitat. Açò ens està portant a la reflexió de fer algun tipus d'actuació específica per al pròxim curs amb este alumnat dels primers cursos dins d'un paradigma global d'integració en la seua classe.

1.4. Relació amb les famílies i la comunitat

La relació amb les famílies és acceptable, amb reunions d'informació i coordinació de caràcter global i particular en les hores fixades en la programació. És rellevant l'actuació dels tutors en la coordinació amb les famílies, a través de les reunions grupals a pares, l'hora d'atenció setmanal i les conversacions telefòniques de seguiment.

Per un altre costat, en l'IES La Sénia comptava des de fa anys amb un equip d'educadors socials que des de l'ajuntament es personaven quasi diàriament en el centre i mediaven en els conflictes d'aquells alumnes que tenen un comportament més disruptiu en les aules i que també solen coincidir amb els fills d'aquelles famílies més desestructurades del poble de Paiporta.

Aquest treball de seguiment i/o les actuacions dutes a terme sempre són coordinades pel Departament d'Orientació en reunions setmanals amb Serveis Socials per a valorar la implicació i compromís d'aquestes famílies, la possible derivació d'alumnes a Salut Mental (Neuropediatria), o el seguiment sistemàtic d'alumnes amb absentisme intermitent a una edat molt prematura respecte a la duració de l'escolaritat obligatòria. El curs passat esta intervenció dels Serveis Socials municipals va ser escassa i s'espera, per aquest any, almenys una intervenció setmanal.

Les situacions particulars que afecten la convivència i resolució de conflictes en el centre sol ser comentada amb la família si procedeix algun tipus d'intervenció o informació de la conducta a modificar sent pautaada en molts casos des de Direcció d'Estudis o Departament d'Orientació

També hi ha projectes a desenvolupar de formació de mares i pares coordinats per a oferir pautes que milloren la relació familiar, l'educació de l'alumnat i com a conseqüència la qualitat de la convivència en el centre.

2 OBJECTIUS I ACTITUDS A ACONSEGUIR AMB EL PLA**2.1 Objectius**

Amb el desenvolupament d'aquest pla de convivència en l'IES La Sénia pretenem aconseguir els següents objectius generals:

- **CONSENS:** l'elaboració del Pla de Convivència és el resultat d'un consens i implicació de tots els sectors que formem la Comunitat Educativa (professorat, famílies i alumnat) per al foment d'una bona convivència en el centre.
- **APRENDRE A CONVIURE:** no considerem els aspectes de convivència només com a aspectes organitzatius, sinó a més com continguts a desenvolupar i part de la formació de l'alumnat. S'ha de tindre en compte la convivència i la participació com a part de l'aprenentatge. No considerem la convivència com una mera aplicació de mesures disciplinàries, sinó com un fi educatiu a treballar. La convivència és un objectiu formatiu en si mateix i fonamental de tot procés educatiu. Per a aconseguir una bona convivència en el centre i per a aconseguir un clima participatiu i democràtic és necessari potenciar estes conductes.
- **FOMENTAR LA PARTICIPACIÓ:** es fomenta la participació a través de l'assemblea de classe, de l'elecció de delegat o subdelegat en representació de la classe, d'estar representats en la Junta de Delegats, de participar en el Consell Escolar, de participar en la Comissió d'Activitats Extraescolars etc. A més, ha de desenvolupar-se en l'alumnat una sèrie de valors i habilitats de comunicació i de relació social.
- **PRENDRE EL CONFLICTE COM UN FET POSITIU:** el conflicte és inherent a la vida en comú de les persones. És una cosa normal en tota societat lliure i democràtica. Ha d'entendre's com un fet positiu per a desenvolupar la labor educativa i, sobretot, servir com a mitjà d'aprenentatge la busca d'alguna solució al conflicte de forma democràtica, dialogada i pacífica, mantenint una certa harmonia en les relacions entre les persones. Encara que hi haja una bona gestió global de la convivència, els problemes apareixeran,

perquè són propis de qualsevol sistema de relacions humanes, però la prevenció contribuïx a reduir-los. Quan siga necessària una correcció o sanció tindrà un propòsit formatiu, de manera que es garantisca tant el bon funcionament general com la socialització ordenada i autònoma de l'individu la conducta de la qual requerisca l'aplicació de mesures disciplinàries. La disciplina ha d'afavorir objectius educatius estimulants canvis cognitius, emocionals i conductuals.

En matèria de convivència i igualtat, el professorat, l'alumnat i el personal no docent estan sotmesos a la corresponent normativa:

- *DECRET 39/2008, de 4 d'abril, del Consell, sobre la convivència en els centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics i sobre els drets i deures de l'alumnat, pares, mares, tutors o tutores, professorat i personal d'administració i servicis. [2008/4159]*
- *ORDE 62/2014, de 28 de juliol, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual s'actualitza la normativa que regula l'elaboració dels plans de convivència en els centres educatius de la Comunitat Valenciana i s'estableixen els protocols d'actuació i intervenció davant de supòsits de violència escolar. [2014/7282]*
- *Llei 23/2018, de 29 de novembre, de la Generalitat, d'igualtat de les persones LGTBI.*
- *Llei 26/2018, de 21 de desembre, de la Generalitat, de drets i garanties de la infància i adolescència.*
- *Llei 4/2019, de 7 de març, de millora de les condicions per a l'exercici de la docència i l'ensenyament en l'àmbit de l'educació no universitària*
- *Instrucció del 15 de desembre de 2016, del director general de Política Educativa, per la qual s'estableix el protocol d'acompanyament per a garantir el dret a la identitat de gènere, l'expressió de gènere i la intersexualitat.*
- *Llei 8/2017, de 7 d'abril, de la Generalitat, integral del reconeixement del dret a la identitat i a l'expressió de gènere a la Comunitat Valenciana.*
- *Decret 102/2018, de 27 de juliol, del Consell, de desplegament de la Llei 8/2017, integral del reconeixement del dret a la identitat i a l'expressió de gènere a la Comunitat Valenciana.*

2.2. Actituds

Les Normes de Convivència en què es basen les actituds a desenvolupar i l'organització del centre en matèria de convivència són:

- Assistir a classe i arribar amb puntualitat.
- Seguir les orientacions del professorat i del personal no docent en l'exercici de les seues funcions.
- Tractar amb respecte i consideració a tots els membres de la comunitat educativa.
- Estudiar amb aprofitament, així com respectar el dret a l'estudi de les companyes i els companys.
- Respectar la dignitat, integritat, intimitat, idees i creences de tots els membres de la comunitat educativa i no discriminar cap membre de la comunitat escolar per raó de naixement, raça, sexe o qualsevol altra circumstància personal o social.
- Cuidar i utilitzar correctament els béns i instal·lacions del centre.
- Respectar les pertinences dels altres membres de la comunitat educativa.
- Participar en la vida i funcionament del centre.
- No realitzar activitats perjudicials per a la salut ni incitar a elles.
- Aprendre habilitats pacífiques i no violentes en la resolució de conflictes.

3. ANÀLISI DELS ESPAIS DE CONVIVÈNCIA EN EL CENTRE

Tot el centre és un lloc on es conviu i per tant on poden existir conflictes, però donades les característiques dels diferents espais i moments es poden donar característiques diferents per a aplicar en la prevenció dels conflictes i millorar la convivència.

Estos espais i moments són els següents:

3.1 Esplai

És el pati un lloc on els alumnes s'esplaien i relaxen, els professors descansen, la directiva

està ocupada perquè “s'aprofita el pati per a anar a parlar amb direcció” i depen el control de patis al professorat de guàrdia.

En aquest moment s'intensifiquen les relacions entre l'alumnat, la qual cosa pot comportar manifestacions de violència, en molts casos disfressades de jocs.

Els dies de pluja tot l'alumnat no pot eixir al pati perquè no hi ha espai cobert per a tots. En romandre a l'aula i corredors, pot haver problemes i trencaments de les instal·lacions.

ACTUACIONS PREVENTIVES:

- La baixada al pati és obligatòria excepte quan l'indique un/a professor/a..
- L'alumnat evitarà jocs que tinguin com contingut contacte, espentes i cops.
- El professorat de guàrdia se situarà en els llocs on es divideix el pati i es controlen accessos i estarà el més itinerant possible.
- La biblioteca s'obrirà perquè els alumnes puguin llegir, treballar o assistir al projecte d'innovació educativa per la millora de la convivència.
- El professorat de guàrdia és la màxima autoritat en els patis i són els responsables d'este espai, per la qual cosa l'alumnat hi haurà de seguir les seues instruccions amb l'atenció i el respecte degut.
- El professorat de guàrdia es distribuirà en diferents zones tal i com es reflexa al Reglament de Règim Intern, a fi de desenvolupar la seua tasca d'una manera més efectiva.
- Els dies de pluja l'alumnat de l'ESO, podrà romandre a l'aula a càrrec del professorat que acaba la classe a l'hora anterior del pati. En cap cas es quedaran alumnes sense vigilància a l'aula ni en cap dependència dels edificis de l'institut.

3.2 Corredors:

Els conflictes que es donen són: molèsties a què estan fent classe per cridar, ruptures i desperfectes.

Els corredors també són llocs on s'establixen relacions positives entre els membres de la comunitat educativa.

ACTUACIONS PREVENTIVES:

Els alumnes no han de romandre en els corredors excepte amb l'autorització d'un professor, per la qual cosa no s'eixirà de l'aula entre classes. Els banys romandran tancats en hores de classe, si l'alumnat necessita anar al bany durant hora de classe, demanarà permís per a baixar a la sala del professorat a demanar la clau del bany habilitat en la planta baixa i registrar la seua eixida de l'aula.

S'evitarà cridar, córrer, espentar-se, etc.

3.3 Aules:

És un lloc on aprendre i desenvolupar els hàbits de convivència del centre els conflictes s'establixen entre alumnat i entre professorat-alumnat.

- Una problemàtica amb solució complicada, és la de l'alumnat que no sent l'obligació d'estudiar com un dret i avorrit en l'aula conforme passa el temps distorsiona (a vegades de manera greu) la convivència en l'aula.
- En l'aula és fonamental prendre acords i elaborar normes de convivència entre tot el professorat, tutor/a, i alumnes, les mesures en solitari mai funcionen bé.
- L'aspecte de l'aula i la seua neteja és molt important per a sentir-se a gust en un lloc de treball i per tant un local net i endressat invita a treballar i millora la convivència. Freqüentment les aules estan desordenades, amb les taules brutes, amb pintades i papers pel sòl, per la qual cosa invita l'alumnat a seguir embrutant i deixa un entorn de treball desagradable.

ACTUACIONS PREVENTIVES:

Caldrà estudiar la millor disposició de les taules i el lloc que ocupe cada alumna/o.

- Informar dels desperfectes per al seu control i arreglament i treballar la consciència que l'aula és d'ús dels alumnes i que la consideren seua per a cuidar-la.
- El professor ha de ser l'últim que abandone l'aula i no deixarà abandonar l'aula als alumnes si esta no es troba en les degudes condicions de neteja i ordre.

3.4 Hora d'entrada

No és aquest un moment on es donen problemes de convivència greus, atés que la

comunitat educativa està prou relaxada.

Les incidències que es donen:

- La porta és un lloc on es reunixen alumnes a qui els costa entrar i esperen a l'última hora per a fer-ho.
- És un punt on es donen retards que perjudiquen el començament de la classe, amb la consegüent pèrdua de temps.
- Hi ha casos d'alumnat que entra en el centre i es queden deambulant per ell ocultant-se per alguna zona del pati.

ACTUACIONS PREVENTIVES:

- La porta d'entrada es tancarà puntualment a les 8:10 h i s'obri quan es sol·licitat per qualsevol persona. El retard d'entrada de l'alumnat a les classes serà registrat pels professors en ITACA.
- El professorat de guàrdia serà el responsable de la vigilància a fi d'enviar a l'alumnat ressegat a les seues classes.

3.5 Hora d'eixida

L'hora d'eixida del centre és un espai on s'alliberen tensions acumulades al llarg de la jornada i entre manifestacions d'alegria es donen a vegades reaccions violentes contra companys o objectes i instal·lacions. Algun alumnat amb picabaralles sol esperar “a l'eixida per a ajustar els comptes” pensant que estar fora del centre permet donar regna solta a qualsevol manifestació violenta.

ACTUACIONS PREVENTIVES:

- Tot el professorat, donat que a últimes hores hi han pocs professors de guàrdia, estarà atent a possibles enfrontaments entre l'alumnat i intervindrà tranquil·litzant i mediant en el conflicte i comunicarà a direcció d'estudis qualsevol alteració que s'aprecie dins o en la porta de l'institut.
- Quan es detecten casos on puguin haver-hi persones alienes al centre que pretenguin alterar la convivència, es procedirà a avisar a la policia local sempre com a mesura

preventiva.

4. ACTIVITATS PER A MILLORAR LA CONVIVÈNCIA AL CENTRE

4.1. Experiències de convivència a realitzar en el centre.

Les experiències que es desenvolupen este curs acadèmic en el centre per a afavorir la convivència les podem resumir en el següents apartats . Totes elles es contempen al seu torn en els continguts dels blocs tutorial programats i temporalitzats per als diferents nivells d'ESO del P.A.T del nostre centre docent. (Consultar proposta en la programació Didàctica i apartat 4. P.A.T del Departament d'Orientació). Estan descrites al ANNEX I

- Activitat 1: Debat i discussió sobre la Normativa del centre (R.R.I) sobre convivència en les aules.
- Activitat 2: Potenciar habilitats de comunicació en l'alumnat per a la millora de la convivència del centre.
- Activitat 3: Fomentar la tolerància, l'acceptació de la diversitat i la resolució de conflictes de forma pacífica
- Activitat 4: Programa de sensibilització contra el maltractament entre iguals (bullying).
- Activitat 5: Participació de cada any del nostre IES en l'assistència i Lectura d'un manifest contra la Violència de Gènere com principal focus d'intolerància dins de la família, compromís i implicació de la directiva del centre.(25 novembre)
- Activitat 6: Formació a mares i pares sobre el maltractament entre companys.
- Activitats d'acollida de nous alumnes i pares al centre
- Activitats relacionades amb el **Projecte Pigmalió, Més paraules, menys pantalles:** projecte d'innovació del centre que es basa en l'ajuda i l'acompanyament que un estudiant major ofereix a un altre menor. Es basa en el desenrotllament de la competència emocional, en l'escolta activa i en la creació de xarxes d'afecte i suport entre els estudiants. El Projecte Pigmalió és una experiència de tutoria entre iguals que es centra

en la creació de xarxes d'afecte entre els estudiants de diferents nivells educatius per a millorar les relacions personals, previndre l'assejament i afavorir la cultura de bons tractes en l'institut. Tot això suposa la creació d'un clima de benestar que afavoreix el treball en l'aula i, en conseqüència, propicia l'èxit acadèmic dels estudiants.

- **Activitats de prevenció** amb xarrades de sensibilització i informació dirigides a part de la comunitat educativa per assegurar el respecte a la diversitat d'anatomies sexuals i reproductives i el respecte a la identitat de gènere oferides des de **DIVERSIA-LAMBDA** per 1r ESO
- Activitats oferides des de l'ajuntament de Paiporta tant de l'unitat prevenció comunitària de conductes addictives (UPCCA) com des de l'àrea d'igualtat:

Activitats UPCCA

UMPLUGUED

1r ESO 5 grups E11, E12, E13, E14 i E15 (28 alumnes per grup). Sessions a les hores de tutoria del cada grup durant tot el curs.

CANNABIS: Xarrada «Parlem de marí i tabac»

Víctor Villanueva. Psicólogo. Profesor VIU y Miembro EVICT.

GRUP	DATA I HORA	Professor/a acompanyant
1º FPBÀSICA	17 D'OCTUBRE: 9.50-10.45 POSPOSADA 24 D'OCTUBRE 9:50	Amparo Bueno (Tutoria)
2º FPBÀSICA	21 D'OCTUBRE: 8.00-8.55	Pedro Culebras (Tutoria)

EDUCACIÓN EMOCIONAL.

Manolo Salinas. Profesor Trabajo Social UV. Psicoterapeuta Gestalt.

GRUP	DATA I HORA	Professor/a acompanyant
2n ESO. E21	26 NOVIEMBRE: 8.55-9.50	Conxa Martínez (Tutoria)
2n ESO. E24	26 NOVIEMBRE: 12.55-13.50	Mª Carmen Soler (Tutoria)
2n ESO. E22	2 DISEMBRE: 8.55-9.50	Patricia de la Torre (Tutoria)
2n ESO. E25	2 DISEMBRE: 9.50-10.45	José Manuel Cuesta (Matemàtiques)
2n ESO.	4 DISEMBRE: 8.55-9.50	Ana Mª Oliver (Tutoria)

E23		
-----	--	--

VIDEOJUEGOS Y APUESTAS.

Miguel López Pina. Informático. Docente de prevención de malos usos de la TICS en el programa DIPTIC. Gamer tester.

GRUP	DATA I HORA	Professor/a acompanyant
4t ESO E43	17 D'OCTUBRE: 12-12.55	Dolores Roselló (Economia)
4t ESO E41 (tot el grup inclòs PR4)	23 D'OCTUBRE: 8.00-8.55	Jorge Suay (Tutoria)
4t ESO E42	23 D'OCTUBRE:: 11.05-12.00	Javier Martínez (Tutoria)

Activitats oferides des de l'ajuntament de Paiporta des de l'àrea d'igualtat:

- Teatre Forum «Relacions de parella» 12 desembre a l'Auditori de Paiporta
- Monòleg :»No solo duelen los golpes» 28 novembre a l'Auditori de Paiporta.
- Grafitti: 2h formació i 5h de realització amb l'alumnat.

4.2. Necessitats de formació

La formació sobre la convivència i resolució de conflictes pensem que és imprescindible per a millorar les pautes d'actuació que potencien un clima favorable en el centre. És necessària una formació específica per a atendre situacions relacionades amb la convivència i la conflictivitat.

Es fa necessari introduir la formació permanent del professorat en el complex món de les relacions interpersonals en el centre: habilitats socials, resolució de conflictes, estratègies per a fomentar la participació, intervenció davant de problemes de conducta, violència en les aules, maltractament entre companys, etc.

4.3. Mesures prioritàries de Convivència a contemplar en les respectives Programacions Didàctiques del Professorat

Estan descrites al ANNEX II

- Inclusió d'objectius i continguts que arpleguen valors bàsics de participació, cooperació, diàleg i tolerància.
- Prioritzar el treball en grup com a recurs educatiu bàsic.
- Establir un sistema bàsic de normes i participació en classe segons les peculiaritats de cada matèria.
- Determinar en l'aula per mitjà de consens una estratègia de regulació de conflictes.
- Cuidar i programar l'organització de l'aula.
- Contemplar en el disseny d'activitats criteris bàsics de diàleg, convivència i debat.
- Prioritzar aspectes metodològics bàsics.
- Assumir en el quefer diari estratègies bàsiques de prevenció del conflicte.
- Programació d'un període de temps per a l'autorreflexió i l'autoanàlisi del funcionament del grup
- Inclusió de criteris d'avaluació bàsics que facen referència a l'adquisició d'actituds i valors de convivència com: ús de tècniques i instruments d'avaluació.
- Avaluació qualitativa i quantitativa

5. PROCEDIMENTS D'ACTUACIÓ

Segons el DECRET 39/2008, de 4 d'abril, del Consell, sobre la convivència en els centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics i sobre els drets i deures de l'alumnat, pares, mares, tutors o tutores, professorat i personal d'administració i servicis.

Seran conductes contràries a les normes de convivència (article 35):

- Faltes injustificades a classe.
- Retards injustificats.
- No fer cas de les orientacions i indicacions del professorat i personal no docent.
- Tractar amb desconsideració o no respectar la dignitat, integritat, intimitat, idees i creences dels membres de la comunitat escolar.
- No seguir amb aprofitament els estudis o impedir el dret a estudiar dels seus companys.
- Utilitzar incorrectament o amb descuit els béns i instal·lacions del centre.
- No respectar les pertinences de la resta dels membres de la comunitat educativa.
- Ús i tinença, per als menors d'edat, de telèfons mòbils, lectors de MP3 i qualsevol altre mitjà de reproducció audiovisual, en el recinte escolar sense autorització expressa de la direcció,
- Fumar en el centre.

Seran conductes greument contràries a les normes de convivència (article 42):

- Els actes d'indisciplina, injúria o ofenses greus contra els membres de la comunitat educativa.
- La reiteració, en un mateix curs, de conductes contràries a les Normes de Convivència.
- L'agressió greu, física o moral, o la discriminació greu contra els membres de la comunitat escolar.
- La suplantació de personalitat i la falsificació o sostracció de documents acadèmics.
- Els danys greus causats en els locals, material o documents del centre o en els béns d'altres membres de la comunitat educativa.

- Els actes injustificats que pertorben greument el normal exercici de l'activitat del centre.
- Situacions acaçament escolar o bullying.
- Les actuacions perjudicials per a la salut i integritat dels membres de la comunitat educativa o la incitació a les mateixes.
- La ruptura, maltractament o destrucció dels béns i instal·lacions del centre
- L'incompliment de les sancions imposades.

5.1. Procediments generals

Els procediments generals d'actuació en l'IES La Sénia, sense excloure alguna variació pròpia de l'institut, per a situacions puntuals on s'observen alteracions del comportament i maltractament entre companys, es guiaran fonamentalment pel *DECRET 39/2008, de 4 d'abril, del Consell, sobre la convivència en els centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics i sobre els drets i deures de l'alumnat, pares, mares, tutors o tutores, professorat i personal d'administració i servicis*

5.2. Procediments específics

Els procediments específics d'actuació en l'IES La Sénia per a mantindre una bona convivència i un clima positiu, es deriven de les Normes de Convivència del centre.

En concret ens referim als següents apartats que han sigut consensuats per tots els sectors de la comunitat educativa:

5.2.1 Les mesures a adoptar enfront de conductes contràries a les Normes de Convivència podran ser:

Model d'actuació respecte a l'alumnat que presenta alteracions conductuals que dificulten la convivència escolar. Es procedirà tenint en compte la seqüència següent:

ARREPLEGADA D'INFORMACIÓ

Qualsevol membre de la comunitat educativa pot comunicar al professorat, tutor/a, o directiu una incidència que altere la convivència del centre. Esta incidència quedarà anotada en la fulla d'incidències.

El/la tutor/a auxiliat per un membre de l'equip directiu i assessorat pel/l'orientador/a del centre, arreplega la informació sobre el fet o fets succeïts, comprovant entre altres extrems:

- els antecedents i conseqüents de la situació, - si l'alteració de la convivència en qüestió es produïx de manera generalitzada o parcial, - en quines situacions,- amb quines persones, - si es tracta d'un fet puntual i aïllat, - la gravetat del mateix (intensitat, característiques...).

PRONÒSTIC INICIAL

Pot ser una alteració produïda per disfuncions del propi procés d'ensenyança-aprenentatge, per factors de tipus familiar, socioambiental, psicològics, marginalitat, etc.

PROPOSTA DE MESURES

Les mesures seran proporcionades a la falta.

En el cas de les faltes contràries a la convivència les mesures podran ser aplicades de forma immediata sense necessitat de l'auxili de tutor o de l'equip directiu quan es preveja que amb una reflexió és suficient per a solucionar el conflicte.

Podran ser Individualitzades amb el/l'alumne/a o alumnes que han alterat la convivència escolar o col·lectives, amb el grup o grups d'alumnes afectats.

5.2.1.1 Mesures respecte a l'alumnat que presenta alteracions conductuals que dificulten lleument la convivència escolar

- L'amonestació privada i verbal d'algun membre del professorat, tutor o tutora, Cap d'Estudis o Director.
- Quedar-se sense temps d'esplai.
- Quedar-se a l'acabar la jornada lectiva habitual fins que un familiar l'arreplegue personalment o bé pactat amb la família prèviament..
- L'amonestació per escrit del professor, del tutor o del Cap d'Estudis i comunicació als pares o tutors.

- Rectificació pública, quan procedisca.
- Restitució o reparació de les pertinences sostretes o danyades.
- Traure l'alumne o alumna de l'aula una estona, perquè es tranquil·litze o reflexione, a fi que es reintegre com més prompte millor a la marxa normal de classe.

En qualsevol cas sempre es comunicarà a les famílies la informació arreglada i del pronòstic inicial de la situació, així com de les mesures i/o actuacions d'estil pedagògic que es van a proposar en cada cas i de la col·laboració i/o suport que es va a necessitar per part del medi familiar.

5.2.1.2 Mesures respecte a l'alumnat que presenta alteracions conductuals que dificulten greument la convivència escolar

Es prendran les següents accions, després de l'estudi de les característiques de l'alumne/a, l'historial, els factors personals, factors psicopatològics, factors familiars, factors escolars, factors socioculturals i les altres problemàtiques associades que es puguen tindre en compte.

- Mesures d'intervenció educativa que reduïsquen al màxim la probabilitat d'incórrer en accions antisocials i que afavorisquen la seua socialització.
- Acudir a l'Institut a la vesprada entre les 16,00 h i 19,00 h, per a realitzar activitats d'estudi supervisades per algun component del professorat destinat a este efecte.
- Realització de tasques, encomanades per Direcció d'Estudis, de neteja o que contribuïsquen a reparar el dany causat, o a reposar el material del centre.
- Suspensió per Direcció d'Estudis del dret a participar en activitats complementàries o extraescolars.
- Trasllat temporal d'ubicació en el centre, compartint aula amb un altre grup.
- Suspensió pel Director del dret d'assistència a determinades classes o al centre d'un a tres dies de forma cautelar sempre que s'incoe expedient disciplinari. L'equip directiu considera que esta mesura no s'aplicarà amb faltes contràries a la convivència, encara que

siguen repetitives, en tots aquells casos en què induïren a l'absentisme, deixadesa o que el comportament derivat d'eixa sanció no fóra el desitjat.

- Assignació d'una tutoria individualitzada que procedisca al seguiment exhaustiu de l'alumne/a i servisca com a mediadora en la resolució del conflicte.
- Elaboració de fulles de seguiment supervisades pel Tutor/a i els pares.
- Derivació de l'alumnat a Serveis Socials de l'Ajuntament quan el conflicte tinga caràcter familiar per a una millor solució del conflicte. De tot l'anterior, s'elaborarà a instàncies del/de la director/a del centre un informe individualitzat que reculla els tres tipus d'accions proposades anteriorment, així com l'optimització en l'aplicació de les mateixes, i si fa el cas, accions de continuació i/o seguiment. De tot això, s'informarà degudament els pares/mares o tutors/tutores i l'administració educativa per al seu trasllat a l'Observatori de la convivència. Este informe haurà de guardar les garanties de confidencialitat i reserves previstes en la normativa.

5.2.2 Expedient disciplinari

Les conductes greument contràries a les Normes de Convivència del centre seran sancionades amb mesures que impose el Director, d'entre les previstes en del Decret 39/2008, prèvia obertura d'expedient.

- El Director designarà un instructor d'expedient.
- La designació es realitzarà per ordre alfabètic entre els components del Claustre de Professors i quedaran exclosos els professors que impartisquen classe en els grups dels alumne/es sotmesos en l'expedient i els membres de l'Equip Directiu.

5.2.3 Suspensió del dret d'assistència al centre educatiu

L'exclusió de l'alumnat de les aules constitueix un recurs excepcional, tan sols justificable en benefici del bon clima de treball dels companys del seu grup. Si un professor es veu en este cas, informarà per escrit de tal incidència a la Direcció d'Estudis en el comunicat d'amonestació

amb menció expressa de les circumstàncies que van motivar l'adopció de tal mesura. El dit informe, o amonestació, ha d'estar signat per caporalia d'estudis i pel Tutor amb posterioritat i comunicar-ho (telefònicament) als pares.

El protocol a seguir quan el professorat fa una amonestació escrita a un alumne haja sigut expulsat o no de l'aula ve contemplat al Reglament de Règim Intern del centre.

El cap d'estudis li imposarà, si procedeix i després escoltar-lo, una sanció d'acord amb la falta (pot ser simplement una correcció verbal sobre la seua conducta) i li exigirà un compromís de modificació de la seua conducta.

Esta amonestació passa a l'expedient de l'alumne/a a través del programa de ITACA, s'informa en el butlletí trimestral de notes que s'envia a la família. Si s'acumularen tres amonestacions es dona a conèixer els pares amb una telefonada especial i reunió personal de la família de l'alumne amb direcció d'estudis o qualsevol membre de l'equip directiu, orientació i/o coordinació de convivència.

6. DERIVACIÓ A SERVEIS SOCIALS DE L'AJUNTAMENT

Quan en aplicar les mesures i procediments anteriors es donen casos de reincidència, l'actitud de l'alumne o alumna continua sense ser l'adequada, o en casos d'absentisme i existisca una escassa col·laboració per part dels pares en la resolució dels conflictes, s'establirà una derivació del cas als Serveis Socials de l'Ajuntament.

INTERVENCIÓ DE SERVEIS SOCIALS

- Alumne/a amb problemes socioeducatius:
- Reincidència
- Actitud de l'alumne o alumna inadequada
- Absentisme
- Escassa col·laboració per part de la família en la resolució dels conflictes

7. FALTES D'ASSISTÈNCIA

- Les faltes d'assistència dels alumne/es les consignarà tot el professorat del centre a través del programa de ITACA que controla les faltes d'assistència i retards. La Direcció d'Estudis realitzarà setmanalment el control de les faltes d'assistència, en estreta col·laboració amb els tutors. Estos realitzaran un seguiment exhaustiu de l'absentisme de l'alumnat menor de 16 anys, informant de les diferents gestions al Cap d'Estudis que comunicarà a Serveis Socials de l'Ajuntament per a la coordinació de les mesures a adoptar.
- Els alumne/s hauran de justificar i informar sobre el motiu de les seues faltes d'assistència al centre en imprés oficial firmat per les seues mares, pares o tutors i l'entregarà al tutor o tutora del seu grup en els tres dies següents a la seua reincorporació a les classes. Els alumne/es que siguen majors d'edat podran firmar este imprés. La consideració de falta justificada es decidirà conjuntament pel tutor o tutora i Direcció d'Estudis.
- Si un alumne/a té necessitat abandonar el Centre en horari lectiu ha de demanar permís al professorat que li impartisca classe en eixe moment presentant l'autorització firmada pel pare, mare o tutor legal, l'alumne/a ha de presentar-ho al professor/a de guàrdia i que este permeta la seua eixida. Deurà a la seua tornada a l'institut presentar la deguda justificació al tutor. En el cas d'una indisposició ho comunicarà al professorat i al de guàrdia perquè avise telefònicament als seus pares i vinguen a arregar-lo. En cap cas podrà eixir un/a alumne/a sol del centre sense autorització.
- Els pares que vullguen tindre un seguiment personal de l'assistència a classe del seu fill, haurà d'informar-lo en la matriculació, per a la qual cosa la Direcció del Centre els donarà una clau amb què podran accedir al programa ITACA.
- Quan un alumne/a haja acumulat en un mes cinc o més faltes injustificades, el tutor informarà per escrit els pares de tal circumstància.

Puntualitat: professors i alumne/s'acudiran amb puntualitat a classe. Quan un alumne/a arribe tard entrarà en classe però li computarà el retard com a falta lleu que quan siga de manera reiterada es donarà coneixement als pares perquè prenguen les mesures pertinents i evitar que es convertisquen en falta greu. **Absències:** quan es produïska l'absència d'un professor o professora, els alumne/es del grup corresponent romandran en la seua aula fins que arribe el professor de guàrdia.

8. BULLYING

8.1 Actuacions immediates

- **Coneixement de la situació.** Qualsevol membre de la comunitat educativa que tinga coneixement exprés d'una situació d'intimidació o acaçament sobre algun alumne/a o considere l'existència d'indicis raonables, ho posarà immediatament en coneixement d'un professor/a, del tutor/a de l'alumne/a, de l'orientador/a del centre, si fa el cas, o de l'equip directiu, segons el cas i membre de la comunitat educativa que tinga coneixement de la situació. Este primer nivell d'actuació correspon, per tant, a tots i cada un dels membres de la comunitat educativa.
- **Assabentar l'equip directiu.** El receptor de la informació, d'acord amb el seu nivell de responsabilitat i funcions sobre l'alumne/a, traslladarà esta informació al Cap d'estudis que valorarà, prendrà les mesures corresponents i ho comunicarà al Director.
- **Valoració inicial.** Primeres mesures. L'equip directiu, amb l'assessorament de l'orientador/a, si fa el cas, i el/la tutor/a de l'alumne/a, efectuarà una primera valoració amb caràcter urgent sobre l'existència o no d'un cas d'intimidació i acaçament cap a un/a alumne/a, així com l'inici de les actuacions que corresponguen, segons la valoració realitzada.

En tot cas, es confirme o no, la situació serà comunicada a la família de l'alumne/a.

Totes les actuacions realitzades fins aleshores seran recollides en un informe escrit que quedarà depositat en la direcció d'estudis.

Per a l'elaboració de l'esmentat informe es podran fer servir les plantilles de recollida de dades del model d'actuació en situacions de possible acaçament i intimidació entre iguals del PREVI.

8.2 Actuacions posteriors

8.2.1 Intervenció amb la víctima La víctima és triada pel líder per algun aspecte en concret que esta veu que pot atacar. Presenten alts índexs de por i ansietat enfront del seu

maltractador. Intervencions:

- Desenvolupar programa d'habilitats socials (defensa dels seus punts de vista, assertivitat, petició d'ajuda...)
- Incrementar l'autoconfiança i autoestima potenciant el desenvolupament de les seues destreses.
- Tindre cura amb les mesures a prendre per a no exposar-la a situacions de risc.
- Evitar tractar en l'aula públicament la situació d'acaçament de manera que pugui sentir-se al·ludida i experimentar vergonya i humiliació.
- Protegir a la víctima durant tot el procés d'intervenció:
 - Augmentant la vigilància en llocs menys freqüentats pels alumnes
 - Creant grups de companys solidaris per a acompanyar a la víctima
 - Establir reunions individuals amb la víctima i altres companys/es que afavorisquen la comunicació i la lliure expressió.
 - Ensenyar-li com resoldre el problema sense recórrer a l'agressió (mediació).

8.2.2 Intervenció amb l'agressor

L'agressor té necessitat de protagonisme, necessitat de sentir superioritat i poder, necessitat de ser diferent, ser popular, necessitat d'omplir el buit emocional.

Intervencions:

- Desenvolupar programes d'entrenament intensiu en habilitats socials (assertivitat, identificació i resolució de conflictes...).
- Aplicar tècniques cognitives (entrenament en autocontrol...).
- Assegurar-se que els agressors reben també l'ajuda que necessiten. L'agressió pot ser deguda a falta d'habilitats socials adequades per a interactuar amb els seus iguals, han après que la relació interpersonal es regeix per esquemes de domini-submissió. Probablement conductes portades del seu àmbit familiar o particular.
- Tractar de trobar interessos comuns per a reprendre la relació de camaraderia després de l'experiència de conflicte.

- Ajudar-li a entendre com se sent l'individu agredit (empatia).
 - Ajudar-li a vincular-se amb els altres sentint-se part del grup i de l'entorn assumint les responsabilitats que li corresponguen.
- Acordar pactes comuns.
 - Aplicar programes de modificació de conducta.

8.2.3 Intervenció amb els espectadors

- Definir els comportaments d'intimidació i acaçament que han de ser denunciats.
- Analitzar les conseqüències que tenen eixos comportaments per a tot el grup.
- Ensenyar-los la diferència entres ser solidari davant de la injustícia, i ser xivato.
- Ensenyar-los que es posen en lloc del xiquet/agredit/da (empatia).
- Ensenyar als alumnes a demanar ajuda, superant la por a ser qualificats com a xivatos o convertir-se ells mateixos en víctimes.
- Informar sobre les possibilitats i recursos existents en el centre per a denunciar situacions d'acaçament, garantint sempre la confidencialitat.

8.2.4 Intervenció amb el grup de classe

- Afavorir els alumnes establisquen vincles positius i que assumisquen responsabilitats personals i grupals.
- Fomentar la cohesió grupal, amb festes, setmanes culturals...
- Potenciar formes sanes de camaraderia i solidaritat.
- Afavorir la integració de tots els alumnes en el grup i el desenvolupament d'habilitats socials a través de treballs cooperatius.
- Crear i afavorir un clima escolar de rebuig dels maltractaments. 6.Crear grups d'ajuda: supervisors, tutors, alumnes, pares...

8.2.5 Intervenció amb les famílies

- Mantindre reunions individuals amb cada una de les famílies afectades per a informar-los de la situació i de les mesures adoptades pel centre.
- Donar a les famílies espais i oportunitats per a expressar els seus sentiments.
- Oferir pautes que ajuden a afrontar de forma adequada la situació del seu fill/a.
- Mantindre una relació fluida i continuada entre el centre escolar i les famílies per a coordinar la intervenció.

8.2.6 Prevenció de noves agressions

- Formació del professorat en el maneig de conflictes i en l'ensenyança d'habilitats d'interacció social.
- Formació de l'alumnat en habilitats que li permeten interactuar de forma adequada.
- Crear comissions d'alumnes que s'impliquen en el desplegament de la convivència positiva dins del centre(mediació).
- Implicar els pares perquè s'impliquen en les mesures de millora de convivència del centre.
- Donar a conèixer la pàgina web de l'Institut on alumnes que pateixen acaçament puguen anònimament comptar el que els passa.
- En cada curs instrumentar xarrades amb especialistes sobre l'acaçament i com a afecta psicològicament els que ho patixen arribant a vegades a situacions límits.
- Crear estructures per a rebre denúncies i queixes (bústies, comissió antibulling...).

8.2.7 Seguiment

- Reunions individuals amb víctimes, assetjadors i espectadors.
- Reunions amb les famílies afectades.
- Valoració del procediment i si procedeix la modificació de les mesures adoptades.

9. CONSTÀNCIA ESCRITA

Tan important com l'arreglada d'informació o la presa de mesures és la constància escrita de “tots” els processos oberts, bé siguin estos de prevenció com d'intervenció.

Entenem per constància escrita qualsevulla dada o informació rellevant d'un procés d'un Pla de Convivència reflectit en suport informàtic o paper. Açò és: redacció d'Informes, compliment de plantilles, incorporació al Registre Central d'Incidències, plasmar per escrit diferents entrevistes amb pares, agressors, psicopedagog,...

Una vegada sistematitzades les distintes tasques sobre el Pla de Convivència del seu centre, a més de fluida, la constància escrita serà una ferramenta molt útil per al bon funcionament del centre.

Al seu torn, la constància escrita de tots els processos de tots els nostres centres, serà beneficiosa per al desenvolupament d'estudis, investigacions, projectes...que ajuden a millorar la convivència educativa.

10. COMISSIÓ DE CONVIVÈNCIA

10.1. Depenent del Consell Escolar

La Comissió de Convivència dependrà del Consell Escolar i serà qui elabore i aprobe el Pla de Convivència, escoltant i arplegant totes les iniciatives i suggeriments de tots els sectors de la comunitat educativa.

10.2. Composició

La Comissió de Convivència en l'IES La Sénia estarà constituïda pel Director, els Caps d'Estudis, dos pares/mares, dos professor/es, dos alumnes, el/la psicopedagog/a i la coordinadora de igualtat i convivència del centre.

10.3. Competències

- Estudiar amb urgència els problemes que pogueren produir-se, així com vetlar pel compliment d'aquest pla.
- Ser informada per la Direcció d'Estudis dels casos en què s'incoe expedient.
- Adoptar mesures correctores o sancionadores, per delegació del Consell
- Escolar, en els supòsits i termes que s'establisquen.
- Avaluar el compliment del pla d'acció tutorial en reunió trimestral.

10.4. Infraestructura i recursos

La Comissió de Convivència en l'IES La Sénia disposarà dels mitjans necessaris per a desenvolupar la seua labor i resoldre qualsevol conflicte que sorgisca en el centre.

10.5. Periodicitat de reunions

La Comissió de Convivència en l'IES La Sénia es reunirà, cada vegada que siga necessari, per temes disciplinaris i almenys una vegada al trimestre.

10.6 Informació de les decisions de la avaluació i canvis al Pla

Les conclusions que es deriven de cada reunió de la Comissió de Convivència seran entregades per a la seua informació a la Junta de Delegats, tutors afectats i AMPA. Així mateix, es donarà informació pública de les conclusions o canvis a través del tauler d'anuncis.

10.7 Coherència en l'aplicació de les normes

La Comissió de Convivència garantirà la coherència entre l'aplicació de la norma o conseqüència davant d'un conflicte determinant i la finalitat eminentment educativa de la mateixa.

11. PROTOCOL D'ACOMPANYAMENT PER A GARANTIR EL DRET A LA IDENTITAT DE GÈNERE, L'EXPRESSIÓ DE GÈNERE I LA INTERSEXUALITAT

1. Detecció i comunicació. Activació del protocol

Aquest protocol s'activarà en el moment que qualsevol membre de l'equip docent detecte o siga informat d'un possible cas d'intersexualitat, identitat o expressió de gènere divergent i ho comunique, seguint els processos i les vies que establisca el

Reglament de règim intern, al tutor o tutora, al coordinador d'igualtat i convivència, a l'equip d'orientació o a l'equip directiu. O bé, quan la família, o qui n'exercisca la tutoria legal, comunique el cas al centre educatiu. Una vegada comunicat, el director o la directora notificarà el cas al registre PREVI i s'inicia el protocol.

2. Estudi i valoració

L'equip directiu, el tutor o tutora i l'equip orientador, sota la supervisió del coordinador/a d'igualtat i convivència, assumiran directament el cas per a analitzar la situació i respondre adequadament a les necessitats de l'alumne o l'alumna.

Amb el consentiment i la col·laboració de la família, o de qui n'exercisca la tutoria legal, que serà informada dels fets observats i dels recursos existents en l'àmbit educatiu i extern, es dissenyarà un pla d'actuació (que contindrà, necessàriament les actuacions previstes en aquest protocol) que responga adequadament a les necessitats de l'alumne o alumna en els diferents àmbits d'intervenció: mesures organitzatives, mesures educatives, de formació i sensibilització.

3. Intervenció

3.1 Responsables

L'equip directiu

- Acordar amb la resta d'agents educadors un pla d'actuació i acompanyament que incloga les mesures acordades entre el centre i la família, les mesures organitzatives bàsiques i els responsables de la seua aplicació.
- Adoptar les mesures necessàries per a garantir un entorn segur en el centre per a l'alumnat trans, amb una expressió de gènere no normativa i intersexual.
- Assegurar en tot moment l'intercanvi ordenat i prudent de la informació.
- Gestionar el procés amb la màxima discreció i preservar la intimitat i el benestar de l'alumnat.
- Primar el dret superior a desenvolupar lliurement la personalitat de l'alumnat d'acord amb la seua identitat.
- Comunicar un possible cas d'expressió o identitat de gènere divergent al Registre PREVI.
- Sol·licitar la intervenció de les Unitats d'Atenció i Intervenció de les direccions territorials (d'ara en avant UAI), a través del Registre PREVI i la inspecció de zona.
- Vetlar per la correcta aplicació del protocol.

L'equip orientador

- Prestar assessorament a l'equip docent i a la família.
- En cas de conflicte, facilitar processos de mediació entre les parts implicades.
- Coordinar-se amb els equips inspectors i d'orientació de les UAI, amb les persones expertes proposades per aquests i mantindre'n informat l'equip docent.

El tutor/la tutora

- Supervisar la progressió i l'adaptació de l'alumnat.
- Fer un seguiment del cas i registrar totes les actuacions realitzades.
- Coordinar totes les actuacions previstes en el protocol i en el pla d'actuació i acompanyament,

juntament amb l'equip directiu i orientador.

La coordinació d'igualtat i convivència

- Supervisar totes les actuacions previstes en aquest protocol.
- Col·laborar en tot allò que determine l'equip directiu per a l'aplicació del protocol.
- Assessorar l'equip directiu sobre l'adquisició de materials i bibliografia especialitzada o la impartició de ponències per part d'experts.
- Col·laborar en l'organització d'activitats formatives que aborden qüestions relatives al desenvolupament sexual diferent, la identitat i l'expressió de gènere, la diversitat LGTBI i l'educació afectivosexual.

La inspecció educativa

- Activar la intervenció de les UAI en els casos que siga necessari.

Les Unitats d'Atenció i Intervenció (UAI)

- Prestar assessorament a tots els agents implicats, supervisar l'aplicació del protocol i proposar la participació i assessorament d'experts externs.

3.2 Mesures organitzatives

Documentació i identificació

- S'adequarà la documentació administrativa del centre docent (l·listes de classe, informes d'avaluació, butlletins de notes, sobres de matrícula, identificació del material...) en consideració al nom i el gènere amb què se sent identificat l'alumne o alumna, a petició de la família o de qui n'exercisca la tutoria legal, quan ho comuniqui per escrit, mentre l'alumne o alumna siga menor d'edat o no estiga emancipat. No obstant això, la documentació oficial de l'alumne o alumna no podrà modificar-se fins que no es realitzi el canvi de nom en el Registre Civil i es traslladi al centre la documentació pertinent. En qualsevol cas, es prioritzarà el benestar de l'alumnat.
- Caldrà dirigir-se a l'alumne o alumna pel nom i l'adscripció de gènere que haja escollit i comunicat al centre.
- Es garantirà la llibertat de vestimenta amb què l'alumne o alumna se senti identificat, d'acord amb el gènere expressat.

Ús de les instal·lacions del centre segons la identitat de gènere expressada

- Es garantirà a l'alumnat l'accés als lavabos i els vestuaris d'acord amb la identitat de

gènere manifestada.

- Convé estudiar i repensar la disponibilitat i distribució de lavabos de xics i xiques, o la possibilitat que siguin mixtos.

Pla de convivència i igualtat

- Totes les mesures de prevenció, detecció i intervenció previstes per a fer front a possibles casos de discriminació, assetjament, violència de gènere i maltractament per intersexualitat, identitat o expressió de gènere divergent o per orientació sexual, hauran de constar en el Pla de convivència i igualtat del centre.
- El coordinador o la coordinadora de d'igualtat i convivència supervisarà totes aquestes actuacions, en col·laboració amb l'equip directiu, l'equip orientador i el tutor o la tutora, especialment, durant el procés de transició de gènere que efectue una persona durant la seua estada al centre educatiu.

3.3 Mesures educatives

S'adoptaran totes les mesures necessàries encaminades a garantir el respecte cap a les persones trans i amb intersexualitats i un tracte igualitari i inclusiu:

- Es dissenyaran els projectes educatius des del principi general del respecte a la llibertat i als drets humans, entre els quals, el dret a expressar i desenvolupar la identitat sentida.
- Els reglaments, plans i programes de centre es configuraran des dels principis de la inclusió educativa.
- S'evitarà la realització d'activitats diferenciades per gèneres. Si es produeix en algun cas aquesta diferenciació, el professorat tindrà en consideració el gènere amb què l'alumne o alumna se sent identificat.
- Es garantirà la coordinació dels membres del claustre i de l'equip docent per a dur endavant les actuacions escaients, després d'haver detectat un possible cas d'identitat de gènere divergent.
- Es tindrà una cura especial en la configuració del grup-classe de referència de l'alumnat en procés de transició de gènere, de manera que afavorisca la inclusió de l'alumne o l'alumna, tot respectant-ne la integritat de la seua xarxa social.
- Les persones adultes faran ús d'un llenguatge inclusiu, igualitari i respectuós amb la diversitat. No es permetran usos lingüístics discriminatoris ni actituds arrelades que

puguen ser denigrants cap a les persones trans, ni considerar les falsament innòcues.

- Les explicacions sobre el desenvolupament sexual de l'ésser inclouran totes les possibilitats anatòmiques existents i no es permetran explicacions que puguin ser discriminatòries i estigmatitzants cap a les persones amb intersexualitats.
- S'evitarà articular discursos basats en estereotips o que pressuposen l'assignació d'un gènere o una orientació sexual determinats pel sexe biològic.
- Es practicarà la tolerància zero davant qualsevol conducta que atempte contra les particularitats anatòmiques i reproductives i la integritat de la persona objecte de possible assetjament.
- Es promouran models de masculinitat igualitaris contraposats als models masclistes i de dominació imperants en la societat.

3.4 Mesures extraordinàries en cas de detecció d'indicadors de transfòbia

Es tracta de prevenir possibles situacions de disconformitat, malestar i rebuig que li produeix a l'alumne o alumna la situació de divergència entre la identitat psicològica i el sexe anatòmic, així com de possibles situacions de discriminació o transfòbia.

Situació de discriminació, assetjament o violència

Detectada una situació d'assetjament, o d'agressions, se seguiran els protocols destinats a l'efecte que figuren com a annex I i annex II de l'Ordre 62/2014, de 28 de juliol:

- Detecció i comunicació de la situació a la Inspecció Educativa i a la UAI de la direcció territorial corresponent
- Comunicació i registre de la incidència
- Mesures d'urgència
- Comunicació a les famílies de tots els implicats*
- Mesures de tractament individualitzat
- Seguiment del cas per les unitats d'Atenció i Intervenció i la Inspecció d'Educació

*Ateses les especificitats d'aquest tipus d'alumnat, i de l'assetjament per homofòbia o transfòbia, no previstes en l'Ordre 62/2014, prèviament a la comunicació del cas a la família, caldrà estudiar, mitjançant entrevistes a l'estudiant i a la seua família, si en l'àmbit familiar hi ha indicadors de transfòbia o de no-acceptació de la situació, per tal d'evitar generar un conflicte afegit a la persona víctima d'assetjament.

Situació de desprotecció

Si la família no reconeix la identitat expressada pel fill o la filla, i s'observa sofriment emocional o psicològic persistent, el centre educatiu actuarà amb la màxima cautela, discreció i confidencialitat, però diligentment i amb determinació. El director o la directora sol·licitarà a la inspecció educativa la intervenció de la UAI de la direcció territorial d'educació corresponent.

Sota la supervisió dels responsables de la UAI, es mantindran tantes reunions amb la família com siguin necessàries fins arribar a un acord entre les parts, des de la via del diàleg, que repercutisca en l'adopció per consens de les mesures que l'alumne o alumna requereix, i que n'assegure el benestar i la integritat física i psicològica.

En casos extrems de no col·laboració, i esgotada la via del diàleg, el centre procedirà a l'aplicació del protocol que figura a l'annex III, de l'Ordre 62/2014, de 28 de juliol, i a la notificació a la conselleria competent en benestar social i protecció de la infància, a través del full de notificació, segons s'estableix en l'Ordre 1/2010, de 3 maig.

4. Seguiment

La persona coordinadora d'igualtat i convivència se n'encarregarà de supervisar l'aplicació d'aquest protocol, i vetlarà perquè:

- L'equip orientador preste assessorament psicopedagògic a l'alumnat amb un desenvolupament sexual diferent, amb disconformitat de gènere o en procés de transició per a fer el seguiment del desenvolupament de la seua vida escolar.
- El tutor o la tutora observe i porte un control periòdic del cas, tant de l'estat de l'alumne o alumna com del grup on s'integra, i es coordine amb l'equip docent del grup classe de referència.
- El tutor/tutora, el cap d'estudis, l'equip orientador i el coordinador d'igualtat i convivència es reunisquen de forma periòdica, setmanalment o de forma quinzenal, segons es determine en cada cas.
- Es preste una atenció individualitzada a l'alumne o alumna per part de l'equip orientador, tutors, dels membres de l'equip directiu, de la persona coordinadora d'igualtat i convivència i de la resta de l'equip docent. Es pot valorar la conveniència de nomenar un tutor o tutora personal, triat pel propi alumne/a, que siga una persona de referència per a

l'alumne/a o amb qui tinga un major grau de confiança i empatia.

- L'observació, la supervisió i l'acompanyament d'aquests casos s'ha de realitzar de forma que l'alumne o alumna no perceba un tractament diferenciat que l'estigmatitzi i evitar així una doble discriminació.
- Una vegada finalitzada l'aplicació del protocol, les accions de formació i sensibilització que hagen tingut un impacte positiu seran incorporades als reglaments i plans que regulen el funcionament i la convivència en el centre.

5. Accions de sensibilització

El centre adoptarà i inclourà a la PGA accions de sensibilització i informació dirigides al conjunt de la comunitat educativa per assegurar el respecte a la diversitat d'anatomies sexuals i reproductives i el respecte a la identitat de gènere.

6. Accions de formació

El coordinador/a de formació, en col·laboració amb coordinador o coordinadora d'igualtat i convivència, organitzarà activitats formatives que aborden qüestions relatives al desenvolupament sexual diferent, la identitat de gènere, la diversitat LGTBI i l'educació afectivosexual, perquè s'incloguen en els plans d'estudi i programacions, a fi que el centre educatiu esdevinga un espai que garantisca la igualtat i la diversitat, confortable i lliure de discriminació o violència.

En els cursos de formació o tallers impartits per professionals externs, els continguts hauran d'estar avalats per experts i per la literatura científica sobre la matèria (ciències psicosocials i biomèdiques), i s'evitarà, en qualsevol cas, pseudoformació basada en mites, supersticions o estereotips.

Es podran organitzar ponències, xarrades o la impartició de tallers a càrrec d'experts o especialistes en la matèria:

- En col·laboració amb les AMPA, per a pares, mares i familiars, en horariextraescolar i dirigits a tota la comunitat educativa.

- Dins el Programa de formació anual en centres, per al professorat.

En l'àmbit del Pla d'acció tutorial i del Pla d'atenció a la diversitat:

- S'incorporarà un programa d'educació afectiva i sexual, progressiu i adaptat al currículum vigent de les diferents etapes educatives reglades
- El respecte a la identitat de gènere es tindrà present en qualsevol activitat acadèmica del centre i també en les activitats complementàries i extraescolars.

Per al desenvolupament de les actuacions de sensibilització, formació i acompanyament de l'alumnat trans i intersexual, el centre educatiu comptarà amb el suport ni l'assessorament del CEFIRE, el Servei Psicopedagògic Escolar, els departaments d'orientació, els gabinets psicopedagògics municipals i amb els col·lectius LGTBI més representatius i registrats legalment.

Pel que fa al professorat, la informació i la formació docent és imprescindible perquè es tradueixi en actituds de respecte i atenció a les diferències individuals.

7. Coordinació entre administracions

La Direcció General de Política Educativa promourà procediments de coordinació d'actuacions i d'intercanvi de recursos amb altres departaments, especialment amb la direcció competent en igualtat i la direcció competent en salut sexual, orientats a la prevenció, detecció i intervenció davant de situacions de vulnerabilitat que suposen amenaces per al desenvolupament integral de l'alumnat trans i de les persones amb intersexualitats: accions conjuntes, campanyes institucionals, programes educatius en què col·laboren diferents administracions, etc.

Coordinació amb la Unitat de referència per a la Identitat de Gènere i la Intersexualitat (UIGI)

En els casos en què l'alumnat estiga immers en un procés de transició de gènere, els centres podran sol·licitar, a petició de la família, l'assessorament dels professionals de la Unitat de referència per a la Identitat de Gènere i Intersexualitat per tal d'ajustar la resposta educativa a les necessitats de l'alumnat amb identitat de gènere divergent o amb desenvolupament sexual diferent.

12. DOCUMENTS**12.1. ACTIVITATS FORMATIVES PER ALS GRUPS D'ALUMNAT DE L'IES**

1. **Activitat 1: Debat i discussió sobre la Normativa del centre (R.R.I) sobre convivència en les aules.** Açò es realitza al principi de curs en l'hora de tutoria després del coneixement-cohesió grup classe i abans de l'elecció de delegat de grup.
 - o Responsable : tutor/a i col·laboració del Departament d'Orientació.
 - o Recursos : Material imprès concretant el més essencial del Pla i de les Normes de Convivència.
 - o Metodologia : Xarrada i debat Actiu i participatiu.
 - o Espais físics : aula.
 - o Temporalització : Durant el primer trimestre es dedicarà 1 sessió.

2. **Activitat 2: Potenciar habilitats de comunicació en l'alumnat per a la millora de la convivència del centre.** Per a això, es desenvolupen sessions d'Habilitats Socials i Asertividad en tots els cicles de l'ESO en l'hora de tutoria.(temporalitzat en el 1er trimestre de cada nivell de secundària)
 - o Responsable: tutor/a i col·laboració del Departament d'Orientació.
 - o Recursos: Material imprès concretant el més essencial del Pla i de les Normes de Convivència.
 - o Metodologia: Xarrada activa i participativa.
 - o Espais físics: aula.
 - o Temporalització: Durant el primer trimestre es dedicarà 1 o 2 sessions de tutoria amb els alumne/es.

3. **Activitat 3: Fomentar la tolerància, l'acceptació de la diversitat i la resolució de conflictes de forma pacífica.** Per a això, s'ha treballat amb el “Moviment contra la Intolerància” de l'ajuntament en l'etapa de l'ESO i Batxillerat en l'hora de tutoria (1 trimestre i 3r trimestre).

- o Responsable: Equip Directiu, tutor/a i col·laboració del Departament d'Orientació.
 - o Recursos: Material imprès.
 - o Metodologia: Xarrada i debat amb mares i pares. Activa i participativa.
 - o Espais físics: aula.
 - o Temporalització: Durant el primer trimestre es dedicarà 1 sessió i 1 o 2 sessions de tutoria amb els alumne/es el 3r trimestre.
4. **Activitat 4: Programa de sensibilització contra el maltractament entre iguals (bullying).** Per a això s'han explicat els conceptes principals i la forma de procedir per a evitar que estes situacions es donen el centre, en l'hora de tutoria.(També previst en el PAT ,en l'apartat *El dret i respecte a les diferències de cada un: La prevenció de conflictes).
5. **Activitat 5: Participació de cada any del nostre IES en l'assistència i Lectura d'un manifest contra la Violència de Gènere com** principal focus d'intolerància dins de la família, compromís i implicació de la directiva del centre.(25 novembre)
- o Responsable: Tutor/a, Departament d'Orientació i col·laboració d'associacions de la localitat i de l'Ajuntament.
 - o Recursos: Activitats que destaquen la importància de les normes de convivència i el respecte a les mateixes, fent-les presents en la vida ordinària del centre.
 - o Metodologia: Activa i participativa
 - o Espais físics: Aula i exterior del centre.
 - o Temporalització: sessió de tutoria i eixida a la plaça de l'ajuntament en cada curs de l'ESO i Batxiller.
6. **Activitat 6: Formació a mares i pares sobre el maltractament entre companys.** Per a això hi haurà una xarrada informativa i es tractarà de reforçar la informació que s'ha donat als alumne/s'en tutoria, incidint en les estratègies familiars que són més recomanables per a afavorir la resolució de conflictes.
- o Responsable: Departament d'Orientació.
 - o Recursos: Xarrada a pares on s'incidisca en les estratègies familiars que són més recomanables per a afavorir la resolució de conflictes.
 - o Metodologia: Informació i debat.
 - o Espais físics: Sala d'usos múltiples.

o Temporalització: Una sessió al llarg del curs.

12.2. MESURES DE CONVIVÈNCIA A CONTEMPLAR EN LES RESPECTIVES PROGRAMACIONS DIDÀCTIQUES DEL PROFESSORAT

- a) Inclusió d'objectius i continguts que arpleguen valors bàsics de participació, cooperació, diàleg i tolerància.
- Tolerància davant de la diversitat d'opinions i creences i valoració de la diversitat cultural del centre.
- b) Prioritzar el treball en grup com a recurs educatiu bàsic que possibilita experiències de comunicació, respecte a les aportacions dels altres i enriquiment mutu.(experiències en gran, xicotet grup i d'ensenyança autoritzada).
- c) Establir un sistema bàsic de normes i participació en classe segons les peculiaritats de cada matèria, així com possibles sancions. (Ex. Laboratori de Física i Química.: cuidat i ús correcte del material..., Idioma estranger: respectar les produccions dels altres...)
- d) Determinar en l'aula per mitjà de consens una estratègia de regulació de conflictes. Mètode SIGEP: Stop parar-identificar-generar-avaluar-planejar.
- parar i calmar-te quan te n'adones que tens un problema.
 - identifica el teu problema: arplegant dades, definint el problema.
 - genera muntons d'idees: què pots fer?, com puc canviar?, qui pot ajudar-me?
 - avalua les teues idees: fixa't en les conseqüències, tria un pla.
 - planeja com posar en pràctica la teua idea.
- e) Cuidar i programar l'organització de l'aula:
- Variar i canviar la posició o grup d'alumnes en classe per a propiciar el coneixement de tots els seus membres i evitar que se “enquisten” rols.
 - Repartiment de possibles tasques o funcions en classe que ajuden a definir la posició de cada un i reforcen el sentiment de pertinença al grup.
 - Dissenyar activitats que inviten a una organització d'aula que possibiliti la comunicació, debat i participació (forma de O o forma de cercle).
- f) Contemplar en el disseny d'activitats els següents criteris:
- Que s'ensenyen directament activitats bàsiques d'interacció verbal, escolta activa...

- Que arrepleguen principis bàsics de convivències assumits per drets universals.
 - Que es prioritzin problemes pràctics i rellevants per als alumnes i que els possibiliten l'oportunitat de debatre i compartir idees.
- g) Prioritzar aspectes metodològics bàsics com:
- Dramatitzacions com a mitjà d'aprenentatge per imitació d'actituds bàsiques de convivència.
 - Metodologia basada en la imaginació que possibiliti la creativitat.
 - Desenvolupar un aprenentatge cooperatiu i equips heterogenis d'aprenentatge que promoga el desenvolupament de conductes prosocials de col·laboració.
- h) Assumir en el quefer diari estratègies bàsiques de prevenció del conflicte.
- Saber oferir crítiques constructives que jutgen la conducta i no al subjecte.
 - Utilitzar l'efecte de l'extinció: que s'ignoren en la mesura que siga possible els comportaments poc problemàtics.
 - Premiar i reforçar positivament aquells comportaments altruistes com l'ajuda entre companys, el respecte pel torn de paraula...
 - Regularment posar notes i donar feedback als alumnes sobre la seua situació acadèmica.
 - Aprofitar el conflicte en classe per a mostrar estratègies de solució de conflictes.
 - Cuidar l'ecologia de la classe: neteja, orde, decoració... Una classe mal cuidada és més propensa al caos o al vandalisme.
 - Socialització dels alumnes en la rutina de la classe, per això la importància bàsica de les primeres setmanes de classe per a assentar les normes que es van a regir, les expectatives que es tenen, les demandes exigibles i/o els modes de procedir.
- i) Programació d'un període de temps per a l'autorreflexió i l'autoanàlisi del funcionament del grup:
- Identificació dels problemes comuns de diversa índole que ocorreguen en la classe, i al seu torn la proposta conjunta de solució de les mateixes (exemple; tutoria a través d'una assemblea de classe).
- j) Inclusió de criteris d'avaluació bàsics que facen referència a l'adquisició d'actituds i valors de convivència com:

- Cooperació
 - Acceptació de les diferències individuals dels altres.
 - Participació de les activitats en grup
 - Capacitat de diàleg
 - Nivell de compromís amb els valors propis d'una cultura de convivència
 - Estratègies de solució de conflictes (com ho afronta l'alumne?)
- k) Ús de tècniques i instruments d'avaluació com:
- Observació sistemàtica
 - Registre anecdòtic
 - Llista de control
 - Entrevistes
 - Sociogram
 - Qüestionaris
 - Enquestes i/o entrevistes individualitzades...
- l) Avaluació qualitativa i quantitativa:
- A l'avaluar actituds i valors de l'alumnat sempre s'ha de prioritzar la valoració qualitativa atés que forma part del procés diari d'aprenentatge de l'alumne
 - No es tractarà de quantificar o mesurar sinó de valorar el progrés en l'adquisició de valors bàsics de convivència. És comprovable o verificable per la posada en pràctica d'una conducta a través del temps.

13. PROTOCOL D'ACTUACIÓ PER A L'ACOLLIDA DE L'ALUMNAT NOUINGUT

Segons la resolució del 5 de juny de 2018 s'han d'establir els procediments i els criteris necessaris per a acollir l'alumnat nouvingut, especialment el desplaçat, i facilitar guies d'actuació i documents orientatius de registre i valoració per a garantir una acollida i una atenció adequades a les seues necessitats.

13.1. ABANS DE LA INCORPORACIÓ AL CENTRE DE L'ALUMNAT NOUINGUT

L'aplicació del protocol s'iniciarà en el moment en què el centre educatiu estiga informat de la incorporació d'un nou alumne o alumna o quan s'hi produïska directament la seua matriculació. La Inspecció d'Educació i l'equip directiu actuaran

coordinadament. Es procurarà un lloc escolar proper a la seua residència (domicili, centre de recepció o centre de protecció del menor.) S'intentarà garantir la reagrupació familiar. Si hi ha germans o germanes, es procurarà mantindre'ls units en un mateix centre. En cas que els germans o les germanes estiguen en etapes educatives distintes, Infantil-Primària i Secundària-Batxillerat, es facilitarà la matriculació en centres que mantinguen una relació d'adscripció.

• 13.1.1. MATRICULACIÓ

Responsable: l'equip directiu

Per a la matriculació, es realitzaran les accions següents:

- Preparar la comunicació amb la família biològica, o d'acollida, el tutor o la tutora o els representants legals. Facilitar, si és possible, un mediador o medidora intercultural o intèrpret, si és necessari.
- Realitzar una primera entrevista amb l'alumne o l'alumna i amb la família biològica, o d'acollida, o amb els representants legals, per a obtindre les primeres dades personals, familiars, acadèmiques i sanitàries de l'alumne o l'alumna i informació sobre la situació familiar en aqueix moment i, si és el cas, amb l'entitat d'atenció a l'immigrant que els atén.
- Facilitar a l'alumne o l'alumna i a la seua família o representants legals, informació general sobre el centre:
 - funcionament del centre,
 - serveis complementaris,
 - activitats complementàries i extraescolars,
 - horaris i calendari,
 - materials curriculars,
 - ajudes i beques,
 - resolució de dubtes, i
 - altres.
- Per optimitzar el procés d'acollida, la família i el centre concertaran la visita que tindrà lloc en la fase de benvinguda.

• 13.1.2. PREPARACIÓ

Responsable: l'equip directiu i la comissió de coordinació pedagògica, o subcomissió o estructura equivalent que es determine

Per iniciar els processos d'acollida, si escau, l'equip directiu convocarà la comissió de coordinació pedagògica, la qual determinarà si assumeix les accions que se li atribueixen en aquest protocol o si designa una subcomissió o una estructura equivalent

per portar-les a terme.

En la fase de preparació, es realitzaran les tasques següents:

- Planificar i coordinar la benvinguda de l'alumne o l'alumna i organitzar la seua acollida.
- Planificar la incorporació al grup.
- Organitzar els recursos necessaris per a l'acollida de l'alumnat i les seues famílies.
- Implicar la comunitat educativa, en tot el procés, amb informació i comunicació fluïda, mantenint una actitud sensible, comprensiva i de col·laboració.
- Planificar, organitzar i desplegar actuacions per a la sensibilització de la comunitat educativa, que generen empatia cap a les persones desplaçades i eviten actituds xenòfobes, discriminatòries, racistes o de rebuig. Per a dur a terme aquestes accions és aconsellable comptar amb la col·laboració de professionals i tècnics comunitaris de les associacions i ONG especialitzades a donar acollida a aquests col·lectius.
- Establir un mecanisme per al traspàs d'informació entre l'equip docent i l'alumnat que col·labore en l'acollida del company nouvingut o la companya nouvinguda.
- Incorporar les accions que formen part del procediment d'acollida als documents del centre.

13.2. INCORPORACIÓ DE L'ALUMNAT NOUINGUT**• 13.2.1. BENVINGUDA**

Responsable: la comissió de coordinació pedagògica, o subcomissió o estructura equivalent que es determine

En aquesta fase del procés, les tasques que es desenvoluparan són les següents:

- Efectuar la reunió d'acollida amb l'alumne o l'alumna i amb la família, o els representants legals, amb l'objectiu d'afavorir un clima de cordialitat, confiança i seguretat. S'hi tractaran els continguts següents:
 - breu referència al sistema educatiu valencià,
 - informació descriptiva del centre i del seu projecte educatiu,
 - presentació de l'organigrama de personal docent i no docent (qui és qui al centre), amb especial referència a la figura del tutor o la tutora,
 - informació sobre serveis del centre i recursos específics al seu abast,
 - funcionament de la classe,
 - rutines,
 - etc.
 - Realitzar amb l'alumne o l'alumna i la seua família, o els representants legals, una visita acompanyada pel centre i les seues instal·lacions.
 - Presentar les persones que formaran part del dia a dia de l'alumne o l'alumna, especialment el tutor o la tutora del grup al qual queda assignat, i posar èmfasi en les actituds que mostren afecció.
- **13.2.2 INCORPORACIÓ A L'AULA**
- Responsable: el tutor o la tutora
- S'efectuaran les accions següents:
- Organitzar la classe:
 - Activitats prèvies per a la incorporació al grup classe.
 - Si és el cas, informar els companys i les companyes que s'hauran elegit per a portar endavant qualsevol acció de tutoria entre iguals o una altra mesura d'acompanyament i preparar les actuacions amb aquest alumnat.
 - Recollir propostes i suggeriments que ajuden a la inclusió i al benestar del nou alumne o de la nova alumna i posar-les en comú.
 - Presentar el nou alumne o alumna a la resta del grup.
 - Descobrir intel·ligències, habilitats i interessos.
 - Altres.

13.3 POSTERIOR A LA INCORPORACIÓ DE L'ALUMNAT NOUINGUT

- **13.3.1. AVALUACIÓ INICIAL**

Responsable: l'equip docent assessorat pels equips d'orientació

Es portaran a terme les accions següents:

- Dissenyar i aplicar instruments d'avaluació que permeten una aproximació a la història acadèmica de l'alumne o l'alumna, al seu nivell curricular i a la seua competència lingüística:

- Informació sobre competències clau

- Informació específica sobre competències lingüístiques

- Analitzar la informació disponible:

- Documentació acadèmica prèvia

- Registre d'entrevistes amb l'alumne o l'alumna (model orientatiu, annex IV.1)

- Registre d'observacions (model orientatiu, annex IV.2)

- Registre d'entrevistes amb la família o els tutors legals (model orientatiu, annex IV.3).

- Altres

- Elaborar els informes sobre competències clau i competències lingüístiques.

- **13.3.2. DETERMINACIÓ DE NECESSITATS**

Responsable: l'equip docent assessorat pels equips d'orientació

Pel que fa a l'organització de la resposta a la inclusió:

- Identificar les barreres a l'accés, a la participació i a l'aprenentatge, si n'hi ha, en funció dels resultats de l'entrevista de l'acollida, de les entrevistes amb la família o els representants legals, de l'avaluació inicial i de l'observació directa a l'aula i al centre.

- Establir el nivell de resposta educativa per a la inclusió, entre altres:

- Mesures de suport social, econòmic, personal i acadèmic, tant internes com externes, que siguin necessàries.

- Mesures per a accedir a la informació o a la comunicació oral o escrita en la llengua o les llengües d'aprenentatge.

- Elaborar, si és el cas, una adaptació temporal d'accés.

- **13.3.3. PLANIFICACIÓ DEL SUPORT LINGÜÍSTIC**

Responsable: la comissió de coordinació pedagògica, o subcomissió o estructura equivalent que es determine

Per a la planificació del suport lingüístic, s'efectuaran les accions següents:

- Facilitar la incorporació de l'alumnat al sistema educatiu valencià proporcionant-li els instruments lingüístics bàsics per a poder seguir les classes (valencià, castellà, anglès...).
 - Desenvolupar actituds positives cap al valencià i el seu procés de normalització lingüística.
 - Oferir ajuda personalitzada perquè puga comprendre i abordar continguts que es treballen amb tot el grup i que li permetran una major participació en les activitats de l'aula.
 - Facilitar ajudes durant les activitats d'aula per tal de centrar l'atenció, aclarir conceptes, guiar la tasca i, especialment, afavorir l'expressió oral.
 - Revisar, reflexionar o reforçar activitats de classe.
- **12.3.4. COORDINACIÓ AMB L'ENTORN ESCOLAR**

Responsable: l'equip directiu

Per tal de coordinar les accions dins i fora del centre, s'encarregarà de facilitar la participació de l'alumnat nouvingut en el centre i en l'agenda cultural i esportiva de l'entorn

local (ajuntament, casa de la cultura, poliesportiu municipal, etc.).

9. PLANIFICACIÓ DEL SEGUIMENT

Responsable: l'equip docent, en coordinació amb la comissió de coordinació pedagògica, o subcomissió o estructura que es determine

Realitzarà el seguiment de l'alumne nouvingut o alumna nouvinguda, que inclourà la temporització que considere necessària amb l'objectiu d'avaluar l'assoliment de les diferents competències.

13.4. SEGUIMENT DE L'ALUMNAT NOUVINGUT

- **12.4.1. FINALITZACIÓ DEL PROCÉS D'ACOLLIDA INDIVIDUAL DE L'ALUMNE O L'ALUMNA**

Responsable: l'equip docent i la comissió de coordinació pedagògica, o

subcomissió o estructura que es determine

Es donarà per finalitzat el procés d'acollida quan tots dos informen favorablement a la direcció del centre que l'alumne o l'alumna ha desenvolupat les competències i les habilitats bàsiques (lingüístiques i psicosocials) que li han de permetre estar en disposició

d'assolir l'objectiu de participar plenament en la vida del centre.

13.5. AVALUACIÓ DEL PROCÉS

Responsable: la comissió de coordinació pedagògica

Valorarà el procés d'acollida en les seues diferents fases i realitzarà, si escau, propostes de millora que s'hauran d'incorporar al Pla d'actuació per a la millora (PAM)

**PROCEDIMENTS D'INTERVENCIÓ DAVANT DE SUPÒSITS DE VIOLÈNCIA
ESCOLAR****ANNEX I*****ASSETJAMENT ESCOLAR I CIBERASSETJAMENT*****L'assetjament escolar**

L'assetjament escolar és entès com el maltractament psicològic, verbal o físic patit per un alumne o alumna en l'àmbit escolar, derivat de factors personals (físics, psicològics, d'orientació o d'identitat sexuals) o col·lectius (factors ètnics, grup social, religió) de forma reiterada i al llarg d'un període de temps determinat.

L'assetjament escolar pot adoptar distintes manifestacions: l'exclusió i la marginació socials, l'agressió verbal, les vexacions i humiliacions, l'agressió física indirecta, l'agressió física directa, la intimidació, les amenaces o el xantatge, entre d'altres.

És important no confondre este fenomen amb agressions esporàdiques entre l'alumnat i que seran ateses aplicant les mesures educatives que el centre tinga establides en el seu pla de convivència i en el reglament de règim intern.

Característiques

- a) **Hi ha intencionalitat.** S'expressa en una acció agressiva que genera en la víctima l'expectativa de ser blanc de futurs atacs.
- b) **Reiteració.** Es repeteix en el temps. L'agressió produïda no és un fet aïllat i la víctima la patix de forma continuada.
- c) **Hi ha desequilibri de poder.** Es produïx una desigualtat de poder físic, psicològic o social, que genera un desequilibri de forces en les relacions interpersonals.
- d) **Es produïx indefensió i personalització:** l'objectiu del maltractament sol ser un únic alumne o alumna, que és col·locat d'esta manera en una situació d'indefensió.
- e) **Ben sovint pot tindre un component col·lectiu o grupal.** Normalment no hi ha un sol agressor o agressora, sinó diversos.
- f) **Normalment apareixen observadors passius.** Les situacions d'assetjament usualment són conegudes per terceres persones que no fan prou perquè cesse

l'agressió.

g) **Esta situació d'invisibilitat** sol passar desapercibuda moltes vegades per als adults.

El ciberassetjament

Dins dels diferents tipus d'assetjament i les seues manifestacions , recentment, els experts han elaborat un nou concepte d'assetjament , el que utilitza mitjans electrònics i rep el nom de ciberassetjament.

Esta conducta es defineix com a assetjament entre iguals en l'entorn TIC i inclou actuacions de xantatge, vexacions i insults entre alumnes. Suposa difusió d'informació lesiva o difamatòria en format electrònic. El ciberassetjament és un fenomen de gran rellevància per la seua prevalença, la gravetat de les seues conseqüències i les dificultats que presenta per a ser previngut i tractat.

Característiques

- h) Agressió repetida i duradera en el temps.
- i) Intenció de causar dany: no sempre es dona en els primers estadis del procés.
- j) Sol haver-hi contacte o relació previa en el món físic.
- k) Pot estar lligat o no a situacions d'assetjament en la vida real.
- l) Usa mitjans TIC: missatges de mòbil, adreça electrònica , telèfons, xarxes socials, blog, fóruns, sales de xats.

Protocol d'actuació davant de l'assetjament i del ciberassetjament

1. Detectar i comunicar la situació

Qualsevol membre de la comunitat educativa que tinga coneixement o sospites d'una situació d'assetjament o de ciberassetjament sobre algun alumne o alumna, ho comunicarà a un professor o professora, al tutor o tutora o a l'equip directiu. En tot cas, qui reb la informació sempre n'informarà l'equip directiu.

2. Primeres actuacions

- **Equip directiu**, que es posarà en contacte amb el tutor o tutora de l'alumne o alumna afectats; estarà assessorat pels servicis psicopedagògics escolars, el departament d'Orientació, el gabinet municipal autoritzat o el personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament en el centre, i arreglarà la informació per a analitzar i valorar la intervenció que procedisca.
- **L'equip d'intervenció**, que planificarà de forma ràpida els recursos personals, materials i organitzatius, i el moment i el lloc de reunió amb els agressors, la víctima i els espectadors, sempre que siguen alumnes del centre.
- En el ciberassetjament, és important tindre informació de la intensitat, difusió i característiques del mitjà o dispositiu utilitzat. Si hi ha proves físiques, estes han de conservar-se (impressió de pantalla, còpia del missatge), sempre sense lesionar els drets de cap persona i respectant la confidencialitat de les actuacions.

3. Mesures d'urgència

- **Augmentar la supervisió i vigilància del professorat** i personal del centre durant els moments de descans i de recreacions; de l'estada al menjador, als banys i als vestidors, i de les entrades i eixides del centre.
- **Avisar les famílies** de la víctima i dels assetjadors.
- **Explicar a l'alumne assetjat totes i cada una de les mesures que es prendran per a donar-li seguretat.**
- **En cas de ciberassetjament**, indicar a l'alumne, si és el cas, que canvie contrasenyes i revise les mesures de privacitat, i insistir-li en el fet que no faça desaparèixer les proves físiques que tinga.
- **Demanar a l'alumne assetjat que comuniqui a un adult qualsevol insult**, ofensa o agressió que reba i oferir-li els mecanismes i les vies perquè ho faça amb la major discreció possible.
- **Una vegada oït l'alumne assetjador** i analitzada la situació, la direcció del centre li aplicarà les mesures cautelars que considere necessàries seguint el procediment disciplinari, segons el Decret 39/2008.

- **Quan s'haja valorat la situació**, la direcció del centre decidirà aplicar al cas, o no, les mesures educatives correctores i disciplinàries, i si s'inicia el procediment d'obertura d'expedient disciplinari, segons el Decret 39/2008 , de 4 d'abril.

4. Comunicació de la incidència

- **La direcció del centre informarà** de la situació i del pla d'intervenció a la comissió de convivència.
- **La direcció del centre realitzarà la comunicació** al Registre Central i a la Inspecció educativa .
- **Si la situació s'agreuja** o sobrepassa la capacitat d'actuació del centre, se n'ha d'informar la Inspecció perquè, si ho estima oportú, sol·licite l'assessorament o la intervenció de la unitat d'Atenció i Intervenció del PREVI de la direcció territorial corresponent. La Inspecció educativa decidirà sobre la necessitat i el tipus d'intervenció.

5. Comunicació a famílies i representants legals de tots els implicats

- **La direcció del centre** realitzarà les entrevistes necessaries, preferentment de forma individual.
- **La direcció del centre informarà les famílies** dels alumnes implicats en el conflicte de les mesures i actuacions de caràcter individual, així com les mesures de caràcter organitzatiu i preventiu proposades per al grup, nivell o centre educatiu.
- **Segons la gravetat del cas**, la direcció del centre comunicarà a la família de la víctima la conveniència o no de denunciar el cas a les forces de seguretat de l'Estat.
- Tal com consta en l'article 41 del Decret 39/2008, en aquells supòsits reincidents i en els casos en que el centre reclame la implicació directa dels pares, mares, tutors o tutores de l'alumne o l'alumna, i estos la rebutgen, l'Administració educativa, si considera que esta conducta causa un greu dany al procés educatiu del seu fill o filla, ho comunicarà a les institucions públiques competents per motiu de desprotecció, amb un informe previ a la Inspecció educativa.

6. Seguiment del cas per part de les unitats d'Atenció i Intervenció i de la inspecció del centre.

La inspecció i les unitats d'Atenció i intervenció de les direccions territorials col·laboraran amb la direcció del centre en el seguiment del cas en què hagen intervingut.

7. Definició de mesures de tractament individualitzat amb la víctima i els agressors , i de sensibilització amb observadors, amb les famílies i amb la resta de l'alumnat

- **Estes mesures i actuacions** es referiran tant a les que s'apliquen en el centre i en l'aula, com a les que s'apliquen a l'alumnat en conflicte. Caldrà garantir el tractament individualitzat tant de la víctima i de les persones agressores com de l'alumnat espectador, i incloure actuacions específiques de sensibilització per a la resta de l'alumnat.
- **Amb caracter orientatiu**, en la web de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport es proposen mesures i actuacions per a treballar l'assetjament escolar en les diferents tipologies que pot presentar, en l'enllaç: <http://www.cece.gva.es/eva/val/previ.htm>.

ANNEX II

**CONDUCTES QUE ALTEREN LA CONVIVÈNCIA DE FORMA GREU I
REINCIDENT: INSULTS, AMENACES, AGRESSIONS , BARALLES O VANDALISME**

Diferenciem el protocol d'intervenció davant d'estes situacions a escala general, del protocol d'actuació quan els alumnes que provoquen estos incidents manifesten problemes greus de conducta o trastorns.

Alumnat que altera greument la convivència

Es caracteritza per l'incompliment de les normes socials bàsiques de convivència, que es manifesten per mitjà de conductes disruptives greus i reincidents, com ara insults, amenaces, agressions, baralles sobre algun alumne o alumna o accions de vandalisme sobre el centre i les seues instal·lacions. Són conductes, en general, que atempten contra la dignitat personal d'altres membres de la comunitat educativa.

A) Procediment d'intervenció en general**1) Detectar i comunicar la situació**

Qualsevol membre de la comunitat educativa que tinga coneixement d'una situació de conductes disruptives molt greus, com ara insults, amenaces, agressions, baralles o vandalisme sobre algun alumne o alumna, o sobre el centre i les seues instal·lacions, o que les presencie, tractarà de conèixer els fets i la situació i ho comunicarà a la direcció del centre.

2) Primeres actuacions

- a) La direcció **arreglarà i analitzarà la informació**, i prendrà les mesures que considere necessàries.
- b) La direcció del centre, o la persona en qui delegue, **comunicarà a les famílies la incidència produïda i els informarà de la situació**.

3) Mesures d'intervenció general**Mesures educatives correctores i disciplinàries**

Les alteracions de conducta molt greus, com ara insults, amenaces, agressions, baralles

entre alumnes o accions de vandalisme sobre el centre i les seues instal·lacions es consideren conductes perjudicials per a la convivència del centre, i, per tant, s'actuarà aplicant mesures educatives correctores o disciplinàries, segons el Decret 39/2008, de 4 d'abril, que estaran especificades en el reglament de règim interior del centre.

La direcció del centre arrebregarà la informació, i una vegada oïda la comissió de Convivència, categoritzarà el tipus d'incidència i proposarà mesures correctores o disciplinàries, que tindran un caracter educatiu i recuperador de la convivència en el centre.

- a) Si es proposen mesures educatives correctores per a alguna de les conductes tipificades en l'article 35 del Decret 39/2008 , de 4 d'abril, s'ajustaran a l'article 36 del mateix decret.
- b) Si es proposen mesures educatives disciplinàries per alguna de les conductes tipificades en l'article 42 del Decret 39/2008 , s'ajustaran a l'article 43 del decret.

4) Mesures de suport

La direcció del centre, si ho considera convenient, podrà sol·licitar altres mesures de suport i col·laboració externes i recórrer als serveis d'unes altres administracions i institucions , entre d'altres, els serveis socials municipals, els serveis especialitzats d'Atenció a la Família i la Infància (SEAFI), les unitats de Prevenció Comunitàries (UPC), les unitats de Conductes Addictives (UCA), els centres de salut, etc. En estos casos, es planificarà la intervenció conjunta amb totes les institucions que hi estiguen implicades.

Alumnat amb alteracions greus de conducta

Les alteracions greus de conducta fan referència a un patró de comportament persistent, repetitiu i inadequat a l'edat del menor. D'acord amb la CIE-10 de l'OMS, estes alteracions greus de conducta solen enquadrar-se com a comportament antisocial, comportaments oposicionistes desafiadors , trastorn d'ansietat, trastorn de dèficit d'atenció amb hiperactivitat o impulsivitat , trastorn dissocial en preadolescents i adolescents , trastorn explosiu intermitent, alteracions del son, conductes de risc per consum de substàncies tòxiques o alcohol, o alteracions de la conducta alimentaria, entre d'altres. Es caracteritzen per l'incompliment de les

normes socials bàsiques de convivència i per l'oposició als requeriments a les figures d'autoritat, la qual cosa genera un deteriorament en les relacions familiars o socials. Este comportament té repercussions negatives per a l'alumnat que el patix i per al medi en què desenrotlla la seua vida: família, escola, oci... Els seus comportaments van més enllà dels límits tolerables i les conductes impediexen a la persona tindre un procés d'adaptació i desenrotllar tot el seu potencial adequadament.

En l'àmbit educatiu, estos alumnes presenten necessitats educatives específiques derivades de trastorns temporals o permanents de la personalitat o de la conducta, i requerixen aprenentatges i recursos excepcionals.

B) Procediment d'intervenció específic

1. Detectar i comunicar

Davant d'un incident greu provocat per un alumne que presenta una alteració greu de la conducta, si és possible, i sempre que no estiguem a carrec d'uns altres alumnes, serà acompanyat a la zona de despatxos i s'informarà del cas el director, el cap d'estudis o el cap de personal dels servicis psicopedagògics escolars, el departament d'Orientació, el gabinet municipal autoritzat o el personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament en el centre. Sempre que siga possible, l'alumne quedarà sota la supervisió d'un adult.

2. Intervenció d'urgència

Si la situació de crisi continua, es cridarà en primer lloc la família perquè acudisquen al centre; si no s'obté resposta de la família, i en els supòsits de perill greu i imminent, es telefonarà al 112 per a sol·licitar ajuda.

3. Mesures d'intervenció específiques

a) **Comunicació de la intervenció a la família.** La direcció del centre, o la persona en qui es delegue, comunicarà la realització o la revisió de l'avaluació sociopsicopedagògica de l'alumne.

- b) **Arreplega i anàlisi d'informació.** L'equip directiu, junt amb el tutor o tutora de l'alumne, l'equip de professors i el personal dels servicis psicopedagògics escolars, el departament d'Orientació, el gabinet municipal autoritzat o el personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament en el centre, recopilarà informació sobre la intensitat, duració, freqüència i context en que apareixen estes conductes en l'alumne.
- c) **Avaluació psicopedagògica.** Es realitzarà o revisarà l'avaluació sociopsicopedagògica, en la qual haurà de constar la planificació de la intervenció, l'organització dels suports i les coordinacions externes necessàries.
- d) **Sol·licitud de mesures de suport.** La direcció del centre podrà sol·licitar mesures de suport i col·laboració externes al centre, entre d'altres, amb els servicis socials municipals, el servicis especialitzat d'Atenció a la Família i la Infància (SEAFI), la unitat de Prevenció Comunitaries (UPC), la unitat de Conductes Addictives (UCA), els centres de salut, la unitat de Salut Mental Infantojuvenil (USMIJ), centres hospitalaris, associacions, etc.
- e) **Recursos complementaris.** La direcció del centre podrà, a més, sol·licitar recursos extraordinaris en la convocatòria anual de recursos personals complementaris d'educació especial regulats en l'Orde de 16 de juliol de 2001 per a Educació Infantil i Primària, i en l'Orde del 14 de març de 2005 per a Educació Secundària.
- f) **Mesures educatives correctores i disciplinàries.** La direcció del centre, una vegada analitzada la situació i valorat el pla d'intervenció proposat per a l'alumne, aplicarà les mesures correctores i disciplinàries que estime convenientes i respectarà la regulació del Decret 39/2008, de 4 d'abril.

C) Comunicació de les incidències

- a) **La direcció** del centre informarà de la situació i del pla d'intervenció la comissió de Convivència.
- b) **La direcció del centre** realitzarà la comunicació al Registre Central i a la Inspecció educativa.
- c) Si la situació s'agreuja o sobrepassa la capacitat d'actuació del centre, se n'ha d'informar la

inspecció perquè, si ho estima oportú, sol·licite l'assessorament i la intervenció de la unitat d'Atenció i Intervenció del PREVI de la direcció territorial corresponent.

D) Comunicació a famílies i representants legals de totes les persones implicades

- a) **S'informarà les famílies** dels implicats de les mesures i actuacions de caràcter individual adoptades, així com de les de caràcter organitzatiu i preventiu proposades per al grup, nivell i centre educatiu, preservant sempre la confidencialitat absoluta en el tractament del cas.
- b) **Totes les mesures correctores i disciplinàries** previstes en els articles 36 i 43 del Decret 39/2008 , de 4 d'abril, **hauran de ser comunicades formalment als pares**, mares, tutors o tutores de l'alumnat menor d'edat.
- c) Tal com consta en l'article 41 del Decret 39/200 , en els supòsits reincidents i en els casos en què el centre reclame la implicació directa deis pares, mares, tutors o tutores de l'alumne o alumna i estos la rebutgen, l'Administració educativa , si considera que esta conducta causa un greu dany al procés educatiu del seu fill o filia, ho comunicarà a les institucions públiques competents per motiu de desprotecció, amb un informe previ a la Inspecció educativa.
- d) **Seguiment del cas per part de les unitats d'Atenció i Intervenció i de la inspecció del centre**

La inspecció i les unitats d'Atenció i Intervenció de les direccions territorials col·laboraran amb la direcció del centre en el seguiment dels casos en què hagen intervingut.

ANNEX III
MALTRACTAMENT INFANTIL***Maltractament infantil***

El maltractament infantil es definix com qualsevol acció no accidental que comporta abús (emocional, físic o sexual) o descuit (emocional o físic) cap a un menor de díhuit anys, que és realitzada pel seu progenitor o cuidador principal, per una altra persona o per qualsevol institució, i que amenace l'adequat desenrotllament del xiquet. Dins del maltractament considerem tant el maltractament actiu, entés com a abús físic, sexual i emocional, com els maltractaments passius, com ara la negligència física i emocional. El maltractament pot ser familiar o extrafamiliar.

Protecció en l'àmbit escolar

Els quatre escalons de protecció de la població infantil són els pares, els ciutadans, els professionals de les administracions i l'entitat pública competent en matèria de protecció infantil.

L'àmbit escolar ocupa una posició privilegiada en el procés de protecció del menor i en la detecció la notificació, la investigació i l'avaluació. Pels centres passen la totalitat dels xiquets i adolescents de la comunitat, i és el lloc on romanen una gran part del seu temps. Per a molts menors que patixen el maltractament en l'àmbit familiar en edats primerenques, l'escolarització els permet trencar amb l'aïllament social en qué l'han patit.

Gravetat i presa de decisions

La valoració d'urgència de la situació estarà determinada per la gravetat del succés observat i per la probabilitat que torne a repetir-se (nivell de risc) si no es prenen les mesures de protecció oportunes.

Un cas serà greu si corre perill la integritat física o psicològica del menor (existència de palisses, castics físics forts , sospita d'abús sexual, etc.), si el xiquet és un bebé o té menys de cinc anys, o si patix una discapacitat que li impedis autoprotegir-se o demanar ajuda. La

urgència determinarà el tipus d'actuació del professional de l'educació, el protocol que es posarà en marxa i la prioritat del cas.

L'avaluació exhaustiva correspon als serveis socials o al servei de protecció de menors.

Protocol d'actuació davant d'una situació observada de maltractaments i desprotecció del menor

1. Identificació

Qualsevol membre de la comunitat educativa que tinga coneixement o sospites d'una situació de maltractament infantil ho comunicarà a l'equip directiu.

2. Actuacions immediates

Després d'esta comunicació , es reunirà l'equip directiu amb el tutor o tutora de l'alumne o alumna afectat i el personal dels serveis psicopedagògics escolars, el departament d'Orientació, al gabinet municipal autoritzat o el personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament en el centre, per a recopilar informació, analitzar-la i valorar la intervenció que calga.

3. Notificació

L'equip educatiu emplenarà el full de notificació que apareix en l'Orde 1/2010, de 3 de maig, de la Conselleria d'Educació i la Conselleria de Benestar Social. L'equip directiu podrà demanar l'assessorament del personal dels serveis psicopedagògics escolars o del personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament educatiu.

4. Comunicació de la situació

- a) La direcció del centre enviarà l'original del full de notificació als serveis socials municipals de la localitat on resideix el menor s'arxivarà una còpia en l'expedient de l'alumne i en remetrà una altra copia a la direcció general competent en matèria de protecció de menors de la Conselleria de Benestar Social.
- b) La direcció del centre realitzarà la comunicació al Registre Central i a la Inspecció educativa.
- c) Si la situació s'agreujara i sobrepassara la capacitat d'actuació del centre, se n'haurà d'informar la Inspecció educativa, que sol·licitarà l'assessorament o la intervenció de la unitat

d'Atenció i Intervenció (UAI) de la direcció territorial corresponent. La Inspecció educativa decidirà sobre la necessitat i el tipus d'intervenció.

- d) La comunicació a la família es realitzarà una vegada informades les autoritats competents, i serà realitzada per la direcció del centre.

Procediment d'urgència

1. Davant d'un alumne que presente lesions físiques, greu negligència o abús sexual, un membre de l'equip directiu o del personal docent en qui es delegue, l'acompanyarà al centre de salut o als servicis d'urgència de l'hospital més pròxim.
2. La direcció comunicarà la situació d'urgència a la policia local, a la Conselleria de Benestar Social i a la Fiscalia de Menors. Per a la comunicació s'utilitzarà el full de notificació que apareix en l'Orde 1/2010, de 3 de maig, de la Conselleria d'Educació i de la Conselleria de Benestar Social. Per a la comunicació a l'autoritat judicial i al Ministeri Fiscal s'utilitzarà el model que es troba en l'annex VII d'esta orde.
3. La direcció del centre realitzarà la comunicació al Registre Central i a la Inspecció educativa, esta Inspecció decidirà sobre la necessitat i tipus d'intervenció. L'enllaç de la pàgina web de Benestar Socials és: <http://www.bsocial.gva.es/va/web/menor>.

ANNEX IV
VIOLÈNCIA DE GÈNERE**Violència de gènere**

S'entén per violència de gènere aquella que, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels hòmens sobre les dones, s'exercix sobre ella pel fet de ser-ho. Esta violència comprén qualsevol acte de violència basada en el gènere que tinga com a conseqüència , o que tinga possibilitats de tindre com a conseqüència , perjudi o patiment en la salut física, sexual o psicològica de la dona. Les amenaces, la pressió exercida sobre elles per a forçar la seua voluntat o la seua conducta, la privació arbitrària de la seua llibertat, tant si es produïxen en la vida pública com privada, són comportaments violents per raó de gènere.

Tipus de violència de gènere

- a) **Violència física** : és qualsevol acte de força contra el cos de la dona, amb resultat o risc de produir lesió física o dany. Estos actes de violència física contra la dona poden ser exercits per hòmens amb els quals tinga o haja tingut relacions de parella, o per hòmens del seu entorn familiar, social i laboral.
- b) **Violència psicològica**: és tota conducta que produísca desvaloració o patiment en la dona mitjançant amenaces , humiliacions o vexacions , exigència d'obediència o de submissió , coerció, insults, aïllament, culpabilització o limitacions del seu àmbit de llibertat. Estos comportaments poden ser exercits per qui siga o haja sigut el seu cònjuge o per qui estiga o haja estat lligat a ella per anàloga relació d'afectivitat, inclús sense convivència. Així mateix, tindran la consideració d'actes de violència psicològica contra la dona els exercits per hòmens en el seu entorn familiar, social i laboral.
- c) **Violència econòmica**: consistix en la privació intencionada , i no justificada legalment, de recursos per al benestar físic o psicològic de la dona i de les seues filies i fills, o la discriminació en la disposició dels recursos compartits en l'àmbit de la convivència de

parella.

- d) **Violència sexual i abusos sexuals:** és qualsevol acte de naturalesa sexual forçada per l'agressor i no consentida per la dona. La violència sexual comprén qualsevol imposició, per mitja de la força o la intimidació, de relacions sexuals no consentides, i l'abús sexual, amb independència que l'agressor tinga o no relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu amb la víctima.

Protocol d'actuació davant d'una situació de violència de gènere

1. Identificació

Qualsevol membre de la comunitat educativa que tinga coneixement o sospites de casos de violència de gènere ho notificarà a la direcció del centre.

- a) **Recollida d'informació.** Després d'esta comunicació, es reunirà l'equip directiu amb el tutor o tutora de l'alumne o alumna afectat, amb els servicis psicopedagògics escolars o amb el personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament educatiu, per arecopilar informació, analitzar-la i valorar la intervenció que procedisca.
- b) **Actuació.** En els supòsits de perill greu i imminent, i si la situació ho requerix, es telefonarà al 112 i es traslladarà la persona agredida a l'hospital de referència. La direcció del centre podrà sol·licitar mesures de suport i col·laboració externes al centre. Si es considerara necessari, s'establirà comunicació amb el servici especialitzat d'Atenció a la Família i la Infància (SEAFI), els centres de salut, la unitat de Salut Mental Infantil i juvenil (USMIJ), els hospitals més pròxims, els centres d'acollida i les entitats especialitzades.
- c) **Aplicació de mesures disciplinàries.** En el cas que les persones agressores siguen alumnes del centre, oïda la comissió de Convivència, s'actuarà tal com es regula en els articles 42 a 49 del Decret 39/2008, de 4 d'abril.

2. Comunicació de la situació

- a) **La direcció del centre informarà la comissió de Convivència** de la situació i del pla d'intervenció.

- b) **En el cas que la incidència pugui ser constitutiva de delictes** o de falta penal, la direcció del centre ho comunicarà per fax al Ministeri Fiscal utilitzant l'annex VII d'esta orde. Esta comunicació s'adreçarà a la sala de la Fiscalia que corresponga:
1. **Si els agressors i les víctimes són menors**, a la Fiscalia de Menors.
 2. **Si els agressors són majors d'edat i la víctima menor d'edat**, a la Fiscalia de Violència de Gènere.
 3. **Si els agressors i les víctimes són majors d'edat**, a la Fiscalia de Violència de Gènere.
- c) **La direcció del centre realitzarà la comunicació al Registre Central** i a la Inspecció educativa, i podrà sol·licitar l'assessorament o la intervenció de la unitat d'Atenció i Intervenció (UAI) de la direcció territorial corresponent. La Inspecció educativa decidirà sobre la necessitat i el tipus d'intervenció.

3. **Comunicació a famílies i representants legals de tots els implicats**

- a) **La direcció informarà les famílies** dels implicats del fet de violència i de les mesures i accions adoptades.
- b) **Segons la gravetat del cas**, la direcció del centre comunicarà a la família de la víctima la conveniència de denunciar-lo a les forces de seguretat.
- c) **Tal com consta** en l'article 41 del Decret 39/2008, en els casos reincidents i en els que el centre reclame la implicació directa dels pares, mares, tutors o tutores de l'alumne o l'alumna i estos la rebutgen, l'Administració educativa, si considera que esta conducta causa un greu dany al procés educatiu del seu fill o filla, ho comunicarà a les institucions públiques competents per motiu de desprotecció, amb un informe previ a la Inspecció educativa.
- d) **Seguiment del cas per part de les unitats d'Atenció i Intervenció i de la inspecció del centre.**

La inspecció i les unitats d'Atenció i Intervenció de les direccions territorials col·laboraran amb la direcció del centre en el seguiment dels casos en què hagen intervingut.

ANNEX V

Agressions al professorat o al personal d'administració i servicis**Definició**

Es considera agressió al professorat qualsevol acció il·lícita que vaja en contra dels drets del personal docent o d'administració o servicis , tal com queden arrellegats en l'article 4 de la Llei 15/2010, d'Autoritat del Professorat, quant als drets del personal docent.

Destinataris

Este protocol d'actuació està adreçat als equips docents, al personal d'administració i al personal que preste servicis en els centres docents públics o en els centres privats concertats no universitaris de la Comunitat Valenciana, en l'exercici de les seues funcions.

Protocol de protecció, assistència i suport al professorat davant d'agressions, com a conseqüència de l'exercici legítim de les seues funcions**1. Detecció i comunicació de la incidència**

- a) Qualsevol membre de la comunitat educativa que tinga coneixement d'una agressió que tinga per objecte el personal docent, el d'administració o el de servicis, té l'obligació de comunicar-ho a la direcció del centre.
- b) Així mateix, si els fets que són objecte de l'agressió poden ser constitutius de delictes o de falta, presentarà una denúncia davant del Ministeri Fiscal, del jutjat de guàrdia, o en qualsevol dependència de les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat.
- c) El professorat o el personal d'administració i servicis, si així ho estima oportú, sol·licitarà l'assistència jurídica de l'Advocacia General, tal com es disposa en, de l'article 7 de la Llei 15/2010 de 3 desembre, de la Generalitat , perquè exercisca les accions legals que

corresponguen. La sol·licitud serà remesa per la direcció del centre i s'enviarà a la direcció territorial, on l'inspector de zona elaborarà un informe; posteriorment, tota la documentació es traslladarà al secretari territorial que dóna el vistiplau, qui l'eleva a la Direcció General de Personal Docent de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport.

- d) **La sol·licitud d'assistència jurídica contindrà la informació següent:** *dades personals de la persona interessada, telèfon de contacte, relat dels fets i tots els elements de prova de que es disposen i que servisquen per a confirmar aquells, amb citació de testimonis i, si és possible, dels seus relats dels fets. Així mateix, anirà acompanyada de la denúncia presentada, del part d'assistència mèdica, si n'hi ha, i d'un certificat de la direcció que confirme si els fets denunciats estan relacionats amb l'exercici de la funció o càrrec de la persona sol·licitant.*
- e) El director o directora notificarà immediatament el fet denunciat a la inspecció educativa i ho comunicarà al Registre Central del PREVI.
- f) La direcció del centre realitzarà tots els tràmits previstos en este protocol amb la màxima celeritat.

2. Intervenció de la Direcció General de Personal

La direcció general de Personal Docent, a la vista de la documentació remesa per qui sol·licite assistència jurídica, emetrà, com a superior jeràrquic, l'informe a què es referix l'article 11.2 de la Llei 10/2005, de 9 de desembre, d'Assistència Jurídica a la Generalitat. L'esmentat informe indicarà si es complixen els requisits previstos en la llei mencionada perquè la persona sol·licitant pugui rebre l'assistència de l'Advocacia General. La Direcció General traslladarà totes les actuacions fetes i realitzarà les actuacions complementàries que considere necessàries.

3. Resolució

L'advocat general de la Generalitat, de conformitat amb el que disposa l'article 11.2 de la Llei 10/2005, de 9 de desembre, d'Assistència Jurídica a la Generalitat, prendrà l'acord que corresponga i el comunicarà a la persona interessada.

La facultat concedida a la persona interessada per este article no menyscaba el seu dret a designar advocat que l'assistisca o a sol·licitar que este li siga designat d'ofici, segons l'article 12.3 de l'esmentada Llei 10/2005.

ANNEX VI**Consideracions específiques davant de qualsevol de les situacions plantejades en els annexos, si es produïxen fora del centre*****Actuacions en general***

Segons s'arregla en l'article 28 del Decret 39/2008 , de 4 d'abril, s'aplicaran de forma general els protocols d'assetjament i ciberassetjament escolar, i de conductes que alteren la convivència de forma greu i reincident (insults, amenaces , agressions , baralles o vandalisme , maltractament infantil i violència de gènere), si estes situacions es produïxen fora del centre, en activitats extraescolars o complementàries, i en les realitzades fora del recinte escolar pero que estiguen motivades per la vida escolar o directament relacionades amb esta. Els casos seran tractats d'acord amb el reglament de règim intern de cada centre.

Actuació davant d'una situació de violència de gènere fora del centre

1. **En el cas de violència de gènere fora del centre**, se seguirà el procediment de l'annex IV d'esta orde. En este cas, si la persona que patix l'agressió és menor i es considera que hi ha desprotecció, es podran utilitzar el full de notificació i el procediment de l'Orde 1/2010, de 3 de maig, de la Conselleria d'Educació i de la Conselleria de Benestar Social, per a la comunicació de la situació a la Conselleria de Benestar Social i a la Fiscalia de Menors.
2. Davant la situació descrita al punt anterior, la comunicació a la família es realitzarà només després de les actuacions que s'arreglen en els apartats 2b i 2c, amb els quals s'informarà a les autoritats competents.

Procediment davant d'actes vandàlics, agressions, baralles, consum i tràfic de substàncies perjudicials per a la salut, en l'entorn escolar

L'acord de col·laboració per a la millora de la convivència i de la seguretat escolar entre la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport i la Delegació del Govern a la Comunitat Valenciana, seguirà el procediment següent:

- a) **La direcció del centre** realitzarà la comunicació de la situació d'agressió, baralles o vandalisme a les forces de seguretat de l'Estat competents.
- b) Quan es produïska una situació de conflicte que estiga relacionada amb problemes de convivència o que atempte contra persones o instal·lacions en les proximitats del centre escolar, l'equip directiu arrebregarà les incidències en la fitxa de l'entorn escolar, que està disponible en l'enllac; http://www.cece.gva.es/eva/docs/convivencia/entorn_escolar.pdf i la remetrà a la Direcció General d'Ordenació, Innovació i Política Lingüística de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, a l'adreça de correu electrònic <convivencia@gva.es>.
- c) La Direcció General d'Ordenació, Innovació i Política Lingüística remetrà l'informe a la Delegació del Govern per mitja de l'Àrea d'Alta Inspecció d'Educació. En l'acord de col·laboració esmentat, la Delegació del Govern a la Comunitat Valenciana es compromet a informar la direcció general que ha originat la comunicació de les accions que s'hagen realitzat en relació amb l'incident.
- d) La Direcció General d'Ordenació, Innovació i Política Lingüística informarà el centre interessat i la respectiva direcció territorial d'Educació sobre els casos comunicats a la Delegació de Govern. Si no s'ha realitzat cap comunicació d'incidències, l'esmentada Direcció General informarà també d'esta circumstància.

